

Державний архів Тернопільської області

Презентує онлайн виставку

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ (ТЕРНОПІЛЬЩИНА)

(за матеріалами Державного архіву Тернопільської області)

80 років

УПА

ПРИСЯГА ВОЇНА УПА

Я, воїн Української Повстанчої Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед

Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролітою кров'ю усіх Найкращих Синів України та перед Найвищим Політичним Проводом Народу Українського:

Боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалію ні крові, ні життя і буду битись до останнього подиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-пильним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо зберігатиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому житті всім своїм товаришам по зброї.

Коли я порушу, або відступлю від цієї Присяги, то хай мене покарає суворий закон Української Національної Революції і спаде на мене зневага Українського Народу.

**Українська повстанська
армія /УПА/ –**

**військово-політична
формація українського
визвольного руху.**

**Заснована в кінці 1942
року, діяла до вересня
1949 року, після чого**

**реорганізована в
збройне підпілля,
діяльність якого**

**припинилася в середині
1950 років. Стратегічною
метою діяльності УПА**

**було відновлення
української державності,
відповідно боротьба
розгорталася проти всіх
держав, що намагалися
завадити цьому.**

**Українська Головна
Визвольна Рада створена у
липні 1944 року, як орган
політичного керівництва
українським визвольним
рухом.**

ПОСТАНОВА Української Головної Визвольної Ради

про визнання дня 14-го жовтня 1942 р. днем повстання Української Повстанчої Армії (УПА) та про встановлення цього дня святковим днем УПА

В м. жовтні 1942 р. на Поліссі повстали перші збройні відділи, що дали початок Українській Повстанчій Армії.

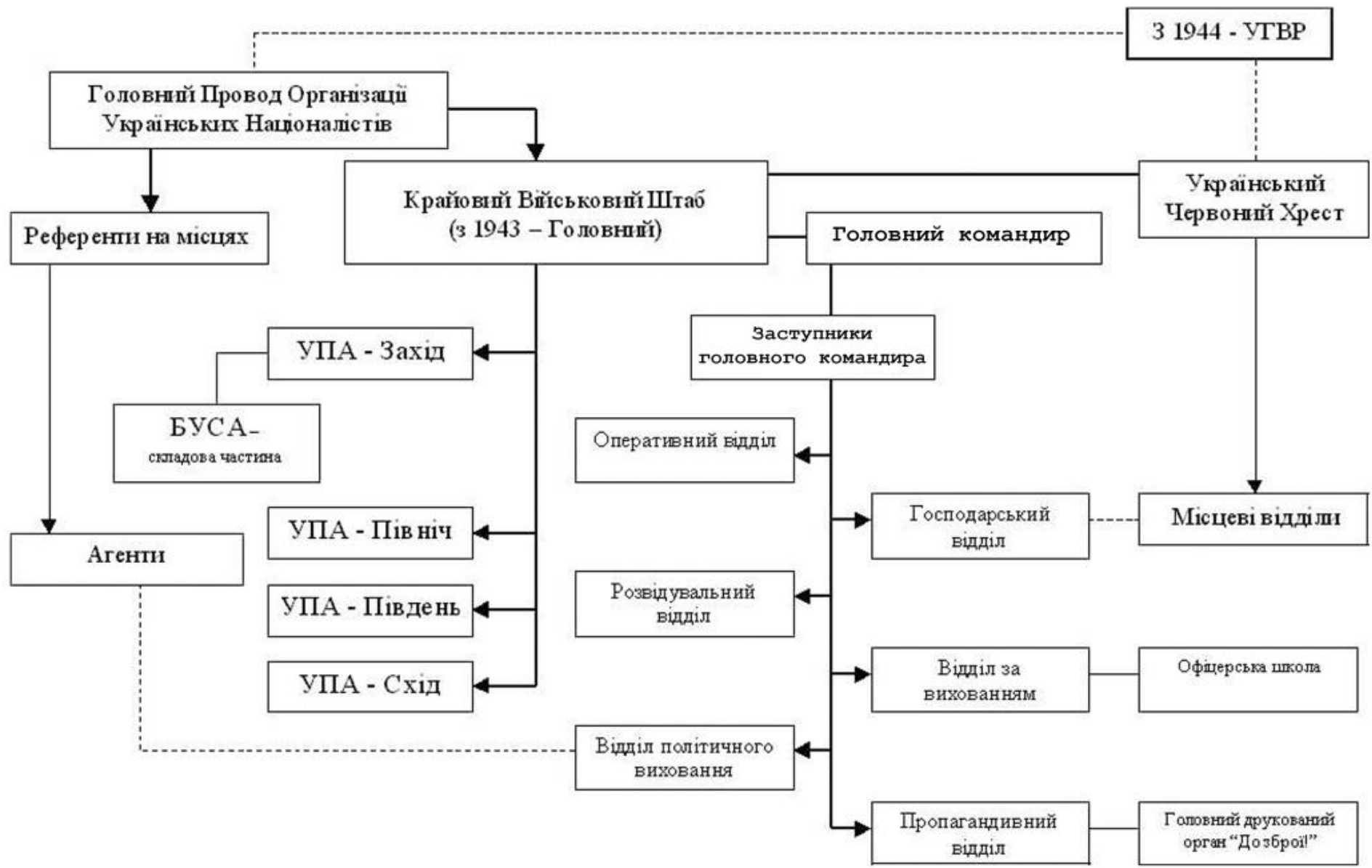
1. Для зафіксування цього історичного моменту визнається день 14-го жовтня 1942 року днем повстання УПА.

2. Для вшанування цього моменту день 14-го жовтня, що збігається з історичним козацьким святом Покрови, вводиться як святковий день УПА.

30 травня, 1947 р.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

Постанова УГВР про визнання дня 14 жовтня 1942 року днем повстання УПА та про встановлення цього дня святковим днем УПА.

Організаційна структура ОУН і УПА
(схема)

Третій Надзвичайний Великий Збір ОУН(б)
відбувся 21-25 серпня 1943 р. в селах Веснівка та
Слобода Золота Козівського району Тернопільської
області. На ньому була затверджена лінія Романа
Шухевича — Дмитра Клячківського на створення
повстанських формувань (УПА) і відкрити збройну
боротьбу проти «двох окупантів-імперіалістів» —
III Рейху і СРСР.

1919

1947

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗБРОЇ

31.VIII.

НЕХАЙ ВІЧНА БУДЕ СЛАВА, ЩО ПРЕЗ ШАБЛІ МАЄМ ПРАВА! (І.Мазепа)

За Українську Самостійну
Соборну Державу!

Воя народна
Воя державна

Смерть деспотизму, тирнії та диктаторству!

ЗАЩО БОРЕТЬСЯ

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ /УПА/ ?

Українська Повстанча Армія бореться за Українську Самостійну Соборну Державу і за те, щоб кожна нація мала відланим життям у своїй власній, самостійній державі. Знищення національного поневолення та експлуатації нації нацією, система вільних народів у власних, самостійних державах - це єдиний лад, який дасть справедливу розв'язку національного і соціального питання у цілому світі.

УПА бореться проти імперіялістів і імперій, бо в них одини пачуючий народ поневолює культурно і політично та висуває економічно інші народи. Тому УПА бореться проти СРСР і проти німецької "Нової Європи".

УПА з усією рішучістю бореться проти інтернаціоналістичних і фашистсько-націонал-соціалістичних програм і політичних концепцій, бо вони з антилюдським захоплюючою політикою імперіялістів. Тому ми проти російського комуністсько-більшовицького і проти німецького націонал-соціалізму.

УПА проти того, щоб одини народ, здійснюючи імперіялістичні цілі, "визволяє", "брав під охорону", "під опіку" інші народи, бо за цими лукавими словами криється огидний зміст - поневолення, насильство, грабунок. Тому УПА бореться проти російсько-більшовицьких і німецьких загарських, поки не очисти́ть Україну від усіх "опікунів" і "визволителів", поки не здобуде Української Самостійної Соборної Держави /УСД/, в якій селянин, робітник і інтелігент можуть вільно, самостійно і культурно жити та розвиватися.

УПА за повне визволення українського народу з-під московсько-більшовицького та німецького ярма, за побудову УСД без поміщиків, нацистів та без більшовицьких комісарів, енкаведистів і партійних паразитів.

В Українській Державі влада вважатиме за найвищий свій обов'язок інтереси народу. Не мавчи загарських цілей та поневолення країн і пригноблених народів у своїй державі, народна влада України не витратиме часу, енергії та коштів на творення імперіалістичного гноблення. Українська народна влада жоді економічні ресурси та жоді людську енергію спрямує на побудову нового державного порядку, справедливого соціального ладу, на економічне будівництво країни та культурне піднесення народу.

У лавах УПА борються українські селяни, робітники та інтелігенти проти гнобителів, за УСД - за національне й соціальне визволення, за новий державний порядок та новий соціальний лад:

1. а/ За знищення більшовицької й німецької експлуатаційно-кріпацької системи в організації сільського господарства, виходячи з того, що земля є власністю народу, українська державна влада не навмисне селянам однієї форми користування землею. Тому в Українській Державі дають увагу індивідуальне та колективне користування землею, в залежності від волі селянина.

б/ За безплатну передачу селянам західних українських областей всіх поміщицьких, князівських та церковних земель.

За Українську
Самостійну
Вільну Державу!

Боля народом!
Боля людиною!

За вільні національні держави
поневодених народів!

Поневолені народи,
в д н а ї т е с я
в боротьбі проти імперіялізму!

ЗА ЩО БОРЕТЬСЯ
УКРАЇНЬСЬКА ПОВСТАНЬСЬКА АРМІЯ
/УПА/?

1 9 4 7

Брошюра УПА: «За що бореться Українська Повстанська Армія (УПА)?»
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 127, арк. 1.

ГОСПОРЯДЖЕННЯ

2

ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ НА ТЕРЕНІ УКРАЇНИ,
ВИДАНЕ ГОЛОВНОЮ КОМАНДОЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНЧОЇ
АРМІЇ, ЯК НАЙВИЩОЇ Й ОДИНОКО — СУВЕРЕННОЇ ВЛАДИ НА
ЗВІЛЬНЕНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ З ДНЯ 1 ВЕРЕСНЯ 1943 Р. —

- Стаття I. (1) Терен України під оглядом адміністративним ділиться на: 1) села й міста, 2) райони, 3) повіти [округи], 4) області.
- (2) Міста поділяються на: а) містечка, що нарівнізі селами підлягають районним управам, б) міста, що підлягають безпосередньо повітовим [окружним] управам, в) міста, що підлягають безпосередньо обласним управам і г) міста, що підлягають безпосередньо Міністерству Внутрішніх Справ згл. Раді Міністрів. — Поділ міст зумовлюється кількістю населення та економічними й стратегічними чинниками.
- Ст. II. Органами адміністративної влади є: (1) у селі: а) сільська рада, б) сільська управа, (2) у місті: а) міська рада, б) міська управа, 3) у районі: а) районна рада, б) районна управа, 4) у повіті: а) повітова [окружна] рада, б) повітова [окружна] управа, 5) в області: а) обласна рада, б) обласна управа.
- Ст. III. Сільську й міську ради вибирають мешканці відповідного села чи міста рівним, таємним, загальним, безпосереднім і стосунковим голосуванням з-поміж постійних мешканців відповідного села чи міста, що мають чинне виборче право і покінчили 21 рік життя. — Чинне виборче право мають всі умово здорові, незалежно від статі, постійні мешканці відповідного села чи міста, що покінчили 21 рік життя.
- Ст. IV. (1) Районову раду вибирають сільські й міські ради, що підлягають відповідному району, з постійних мешканців відповідного району, що мають чинне виборче право і покінчили 21 рік життя.
- (2) Повітову [окружну] раду вибирають районні й міські ради, що підлягають відповідному повітові [окрузі], з постійних мешканців відповідного повіту, що мають чинне виборче право і покінчили 21 рік життя.
- (3) Обласну раду вибирають повітові й міські ради, що підлягають відповідній області, з постійних мешканців відповідної області, що мають чинне виборче право і покінчили 21 рік життя.
- Ст. V. (1) Сільські, міські, районні, повітові [окружні] і обласні ради мають право на підставі дорученої їм компетенції в межах свого терену видавати розпорядження і т. п. та є помічниками і дорадчими органами відповідних управ.
- (2) Кожночасний голова відповідної управи є головою [предсідником] сільських, міських, районних, повітових і обласних рад.
- (3) Сільські, міські, районні, повітові і обласні ради складаються з членів у кількості від 12 до 60, залежно від їх величини й кількості населення.
- Ст. VI. (1) а) Сільська управа складається з голови, його заступника й секретаря, б) міська управа складається з голови [шосадника], його заступника й секретаря.
- (2) Районна управа складається з голови, його заступника й секретаря.
- (3) Повітова [окружна] управа складається з голови, [староста], його заступника й секретаря.
- (4) Обласна управа складається з голови, його заступника й секретаря.
2. Міські, районні, повітові й обласні управи мають крім того відповідну кількість референтів [керівників відділів].
- Ст. VII. (1) Сільську управу і міську управу, що підлягає районній, вибирають відповідні ради з постійних мешканців даного терену, що мають чинне виборче право і покінчили 21 рік життя, а затверджує відповідний повітовий староста [окружний голова].
- (2) Районову управу і міську управу, що підлягає безпосередньо повітовій управі, вибирають відповідні ради з постійних мешканців даного терену, що мають чинне виборче право і покінчили 21 рік життя, а затверджує відповідний повітовий староста.
- Ст. VIII. (1) Повітову [окружну] управу і міську управу, що підлягає безпосередньо обласній управі, призначає відповідна обласна управа.
- (2) Обласну управу і міську управу, що підлягає безпосередньо Міністерству Внутрішніх Справ згл. Раді Міністрів, призначає Міністр Внутрішніх Справ згл. Раді Міністрів.
- Ст. IX. Референтів при міських, районних, повітових і обласних управах іменує відповідна управа, а затверджує відповідна вища управа.
- Ст. X. Сільська, міська, районна, повітова і обласна управи є виконавчими адміністративними органами вищої влади і відповідної ради, одночасно контрольним органом нижчої адміністративної влади та мають право на підставі дорученої їм компетенції в межах свого адміністративного терену видавати різного роду розпорядження, накази, об'явки, оголошення і т. п.
- Ст. XI. До компетенції міських, районних, повітових і обласних управ та рад належать всі справи адміністративного, економічного, культурно-освітнього, поліційного характеру, крім того деякі справи міської і справи судово-господарчого характеру.
- Ст. XII. Це розпорядження входить в життя з днем його видання. —

Розпорядження про встановлення адміністрації,
видане головною командою УПА, 1943 р.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 3, арк. 2

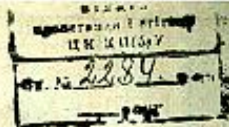
Постій, вересень 1943р.

КОМАНДИР
УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНЧОЇ АРМІЇ

(—) Клим С А В У Р

Л-446.

В і д о з в а

І-У КОНФЕРЕНЦІЇ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СХОДУ ДО НАРОДІВ СХІДНОЇ ЄВРОПИ І АЗІЇ.

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ

В тяжкі хвилини лютування імперіалістичної війни, в час гибелі мільйонів наших братів на фронті і винищування наших родин в заплал, в час зварварського нищення нашого майна та прийомів культури по наших містах і селах—звертаємося до вас з братнім закликом: **станьте остаточно до оборони життя і майна вашого і наших рідних, станьте до боротьби проти ворогів людства—палачів війни!**

Хто ж і для чого розпочав цю страшну і жорстоку війну? Хто являється винником мільйонних обивств і страждань невинних? Хто мусить понести кару за народне горе? Проти кого намагаються боротися?

Сучасну війну розпочали і ведуть правлячі імперіалістичні верхівки Берліна і Москви—німецькі націонал-соціалісти і російські більшовики.

Війна ведеться за те, котра з імперіалістичних клік має надалі поневолювати і експлуатувати народи Європи і Азії. Імперіалісти рішили, що їм замало награбованих земель, замало загарбаних багатств, замало покорених народів, вони хочуть ще більше поширити свої імперії, ще міцніше придушити поневолені ними і затиснути до такого ж ярма інші народи.

Правлячі класи цих розбещаних імперіалістичних клік, імперіалісти силою знобилизували увесь здоровий елемент поневолених і покорених народів та погнали його на фронт. Мільйони синів України, України Кавказу, Середньої Азії, Надвожжя і Ураду знаходяться сьогодні в окопах, віддаючи життя за своїх гнобителів. В той же час в заплал НКВД тероризує їх родини, знищується над ними. Вони вимушені працювати в окупаційних заводах стариків та дітей, видираючи в них останній кусень хліба.

Війна вже погубила мільйони бібнів, зруйнувала народні господарства як поневолених, так і воюючих народів. Однак, кінця війни ще не видно. Для попередження альянсу на Балканах крендельські „вожді“ кидають невідготовлені військово-солдатські маси в безнастанний наступ під волю німецької зброї. Ще не закінчилась війна з Німеччиною, а вже сталінська кліка, внаслідок загарбницьких задумів на Балканах і в Середній Європі попадає в нові конфлікти, готується до нових повних діл. Ще не вигоєні одні рани, а вже готуються удари для нанесення нових.

Та даремні надії імперіалістичних клік, коли вони думають, що й далі народи пасивно виконуватимуть їхні накази. Сьогодні вже не тільки поневолені народи, але й маси народів, з яких виїшли правлячі імперіалістичні верхівки, побачили все безглуздя і весь злочин теперішньої війни. Зараз всім стало ясно, що безперспективне змагання на фронті постійно приводить і в кінці кінців приведе до повного спустошення рідних земель і знищення народів. Всі зрозуміли, що мусить припинитися безглузде бойня народів, що мусить наступити перемир'я.

Однак, яка має бути зміна і як до неї діяти?

Чи може наступити зміна, коли залишаться при владі існуючі імперіалістичні кліки? Чи може наступити суттєва зміна, коли залишаться теперішній державний лад насильства і експлуатації? Відомо ж, що державний лад, побудований на поневоленні одних народів другими, породжує змагання до дальшого підвою і дальшого поневолення, породжує імперіалізм. Устрій, побудований на поневоленні одним народом других, неминує несе до імперіалістичних воєн і руїн.

Щоб вийти з сьогоднішнього трудного становища, припинити лише війну замало. Для цього необхідно повалити цілий державний устрій, знищити імперіалістичні кліки і побудувати новий лад на сході Європи і в Азії. Цей лад виключить можливість поневолення одного народу другим, виключить всякий імперіалізм і гарантуватиме повну волю розвитку кожного народу. Цей лад мусить бути побудований на системі незалежних держав кожної нації на своїй етнографічній території.

Здійснити цей лад можна тільки в безпощадній боротьбі з імперіалістичними правлячими верхівками, тільки шляхом національної революції. В боротьбі проти спільних гнобителів—сталінського й гітлерівського імперіалізму—необхідний єдиний фронт всіх народів Сходу, керованих своїми національними проповідниками. Для перемоги національної революції потрібний підйом мільйонів мас.

Поневолені народи Сходу вже вступили на шлях цієї священної боротьби. В цій боротьбі вони добились вже поважних успіхів. Національні повстанчі армії в Італії в Україні, на Кавказі, в Середній Азії, і в Прибалтиці високо відняли прапор боротьби проти імперіалізму, обороняючи свої народи перед грабунком імперіалістичної наваломі та визволяючи цілі терени від імперіалістів, борючись за повну національну незалежність народів та визволяючи цілі терени від імперіалістів, борючись за повну національну незалежність своїх народів. В повній солідарності з ними ведуть таку ж боротьбу проти імперіалістичних клік народи Західної Європи (національна повстанча боротьба на Балканах, у Франції, Норвегії, Бельгії, Голандії, і т. д.). Слідом за цим боротьба поширюється на територію Європи та цілої імперії СРСР, втягаючи до повстання всі поневолені народи, а також російський та німецький народи, придушені власними імперіалістичними кліками.

Мільйони бібнів червоної армії розсіяні по цілій Європі й Азії,—в окопах на фронті, в за-

Відоzва першої конференції поневолених народів сходу до народів східної Європи і Азії

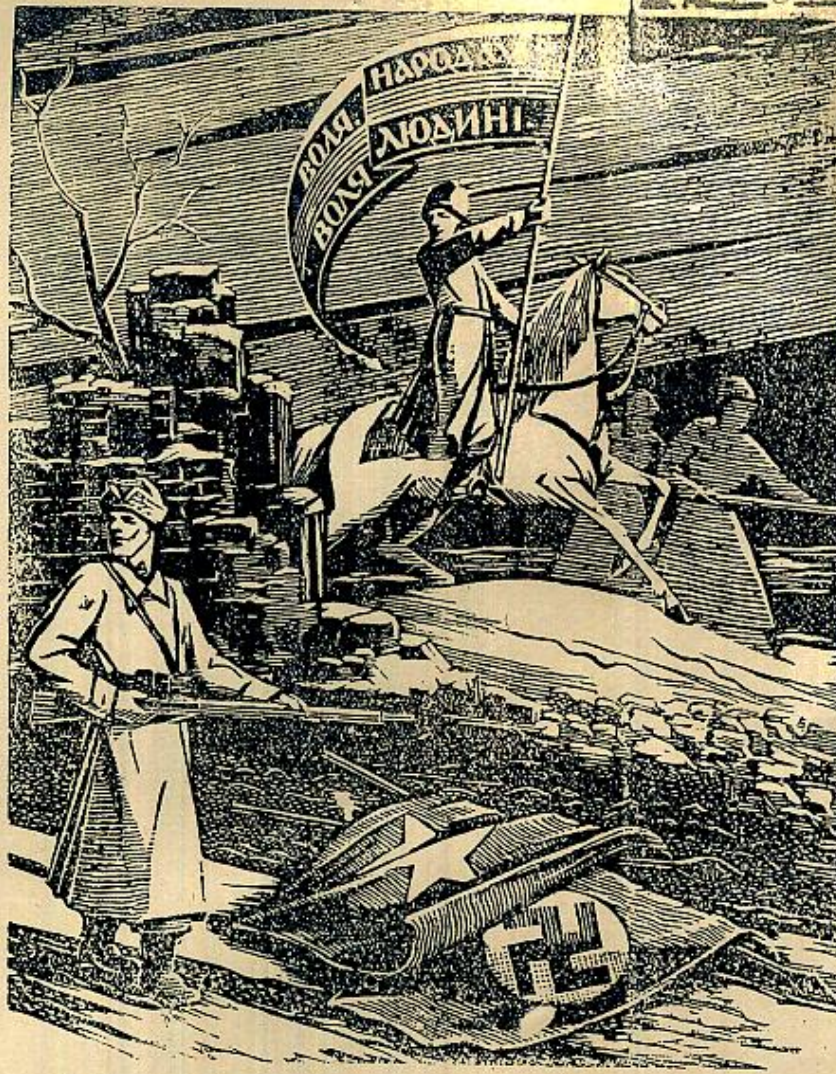
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 4, арк. 3

Нам скорились темні води,
В ноги нам лягли воля,
Покорились всі народи,
Оновляється земля...

Л-359

2129

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ (УПА) БОРЕТЬСЯ ПРОТИ ІМПЕРІАЛІСТІВ ТА ІМПЕРІЙ

Листівка: Українська Повстанська Армія УПА бореться проти імперіалістів та імперій.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 4, арк. 11

Українська Повстанська Армія

Военна округа УПА "Лисоня"

"Лисоня", група (воєнна округа, ВО № 3) – одиниця військово-територіального устрою УПА, яка створена зимою 1943-1944 р. Охоплювала територію Тернопільської області ОУН (1943-1944 р.) і Подільського краю ОУН (від 1945 р.), входила до групи УПА-Захід.

Командири ВО "Лисоня"

Омелин Польовий -
"Остан" (1943-1944)

Іван Шанайда -
"Степанович" (1945-1946)

Василь Бей -
"Гулий" (з 08.1947)

Сотні, що діяли на території ВО "Лисоня" (серпень-жовтень 1944 р.)

1. Сотня "Орли" - к-р "Кос"	13. Сотня к-ра "Крилатого"
2. Сотня "Сіромани" - к-р "Косач"	14. Сотня к-ра "Гозки"
3. Сотня "Срі Вовки" - к-р "Вистрий"	15. Сотня "Риболовиці" - к-р "Меч"
4. Сотня "Буйли" - к-р "Овоч"	16. Сотня "Месляки" - к-р "Нечай"
5. Сотня "Бурлаки" - к-р "Чорний"	17. Сотня к-ра "Тура"
6. Сотня "Холодноярці" - к-р "Круж"	18. Сотня "Ім. Токаря" - к-р "Горліс"
7. Сотня "Лисовиків" - к-р "Кок"	19. Сотня к-ра "Кармелюка"
8. Сотня "Рубани" - к-р "Ворон"	20. Сотня к-ра "Довбни"
9. Сотня "Полтавці" - к-р "Максим"	21. Сотня к-ра "Коса"
10. Сотня "Чорномори" - к-р "Жук"	22. Сотня к-ра А. Марченка
11. Сотня "Кубанці" - к-р "Козак"	23. Сотня "Гайдамаки" - к-р "Ясьмін"
12. Сотня к-ра "Реша"	24. Сотня "Верховинці" - к-р "Горлоріс"

Підстаршинська школа - к-р "Чос"

- Бережанська округа ОУН
- Тернопільська округа ОУН
- Чортківська округа ОУН
- річки
- припустими межі повітів ОУН
- центри повітів ОУН

Дати основних подій та боїв

Перша біт «Сірих Вовків» під командуванням ком. Вистрого з німцями коло с/Короостятин.

Осіння і зима 1943 р., це час початків творення відділів УПА на терені «Лисоня». В селі творяться рої і виходять в ліс, де з роїв повстають сотні і батні. Одною з перших сотень, які повстали на терені «Лисоня» була сотня «Сіри Вовки» під командуванням ком. Вистрого. На початку грудня з'явився «Сірий Вовк» біт з німцями. 16.12.1943 р. сотня квартирувала в селі коло с/Короостятин Коропецького р-у. Того ж дня о год. 9-ій німці напали на табір - колоді, добре це не виконено і не озброєної батні. Завважалося, що колоді повстанці - рекрути під напором добре озброєних і виконаних німців розбіглися. Але колоді повстанці зняли озброєну планово з боєм опустили табір. На полі бою лишилося трьох тяжко ранених повстанців, яких німці відправили в корчах і постріляли цим боєм командувач чотовий дозв. Сотенний Вистрий, який брав участь в бою, прибувши до табору, повів сотню в наступ. Німці не сподівалися наступу, панічно втекли з лісу. Повстанці по вояцки похоронили розстріляних німцями повстанців: Нуля, Максима, Зячора. Німці залишили на полі бою кілька вбитих і ранених.

Біт двох сотень під командуванням в.к. Дана і Черника з більшовицькими коло с/Дулиновська.

Німцями-більшовицький фронт посувався із сходу на захід, заарештувався на Стрипі і тут при кінці березня 1944 р. устализувався. По лінії бою Стрипи більшовицькі почали силою мобілізувати всіх мушкетерів від 18-61 до 74. Ніхто з українців не хотів добровільно йти до ЧА, всі втікли в ліс і там творилися сотні УПА. З тих втікачів 18 травня 1944 р., в лісі біля с/Дулиновська Чернівецького р-ну, повстало дві сотні УПА під командуванням в.к. Дана і Черника. Повстанці були невиконані, не всі мали зброю, в селі в два дні вилізли після створення прийшлося приймати біт з більшовицькими, які розбили на цей час село. Більшовицькі обкружили ліс з усіх сторінок, який почали поступово звужувати. Повстанці сконцентрували удар в одну ділянку, зникла ворожі з'явили скорострільним вогнем, ручними гранатами, та з боєм прорвалися з ворожого оточення і добилися до другого лісу біля с/Влицяного того ж р-ну, втративши трьох повстанців вбитих і двох ранених. Ворог втратив 43 вбитих і 14 ранених.

Біт сотні УПА Камінь-Подільська під командуванням сотні Голуба з більшовицькими коло с/Голіграва.

Зорганізована в час стабілізації фронту на Стрипі в квітні 1944 р. сотня УПА в Камінь-Подільській під командуванням в.к. Голуба, квартирувала в селі біля с/Голіграва Заліщицького р-ну 14 травня 1944 р. більшовицькі в силі около 1,000 чоловіків робили облогу на цей дію. В 10 год. рано почався наступ більшовицьких зі сторони Глециани і Поквистреського лісу. Сотня сильним вогнем сплинула їх і примусила відступити на чисте поле. В між часі повідомлено, що більшовицькі наступать зі сторони Присілка Миколаївка. Проти них пішла одна чота. Рівночасно більшовицькі почали нападати потієм Вовків, очима їхні трикратні атаки були відбиті, при допомозі «миколаївки». В бою визначався сотний Голуб, який кілька разів підознався зі скорострільною під ворожі становиди і примушував їх відступити. Около год. 10-ої розгорівся найважчий біт. Більшовицькі кинули в атаку всі свої сили. Около год. 20 сотний Голуб дав наказ відступити. Відступ був плановий, корогор поїли окали в напрямі Вовків, понад Оерот, попри Миколаївку, в напрямі Дулиновського лісу. Тамі втрати було трьох вбитих, двох ранених, ворогі втрати - 105 вбитих та 64 ранених.

Німцями біт «Сіри Вовки» під командуванням ком. Вистрого з німцями коло с/Ветрушні.

В час стабілізації німецько-більшовицького фронту на Стрипі сотня «Сіри Вовки» сплинула в прифронтіві колоді в Вучаччині. Зупина обставинами сотня демобілізувала. В такому стані вона була до березня до травня 1944 р. В травні до сотні прибув сотний Вистрий і вона при кінці травня 1944 р. в лісі та рейдувала понові Золоту Дилу, до відділу було мобілізовано багато новобранців, в яких майже 10% було без зброї, багато стрі-

Сотня «Буйні» – відділ Української Народної Самооборони сформований на Теробовлянщині у листопаді 1943 року, входив до складу УПА, курінь Романа Дяченка, командир сотенний Маркіза Степан «Гордій». Розформовано у жовтні 1944 року.

Світлина: Командира УПА – Лисоня. Сотник Чорний, курінний Бондаренко, окружний провідник Юрко, сотник Крук, сотник Кол.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 111, арк. 10.

НАША ВІЗВОЛЬНА БОРОТЬБА І ПРОБЛЕМА ЖЕРТВ

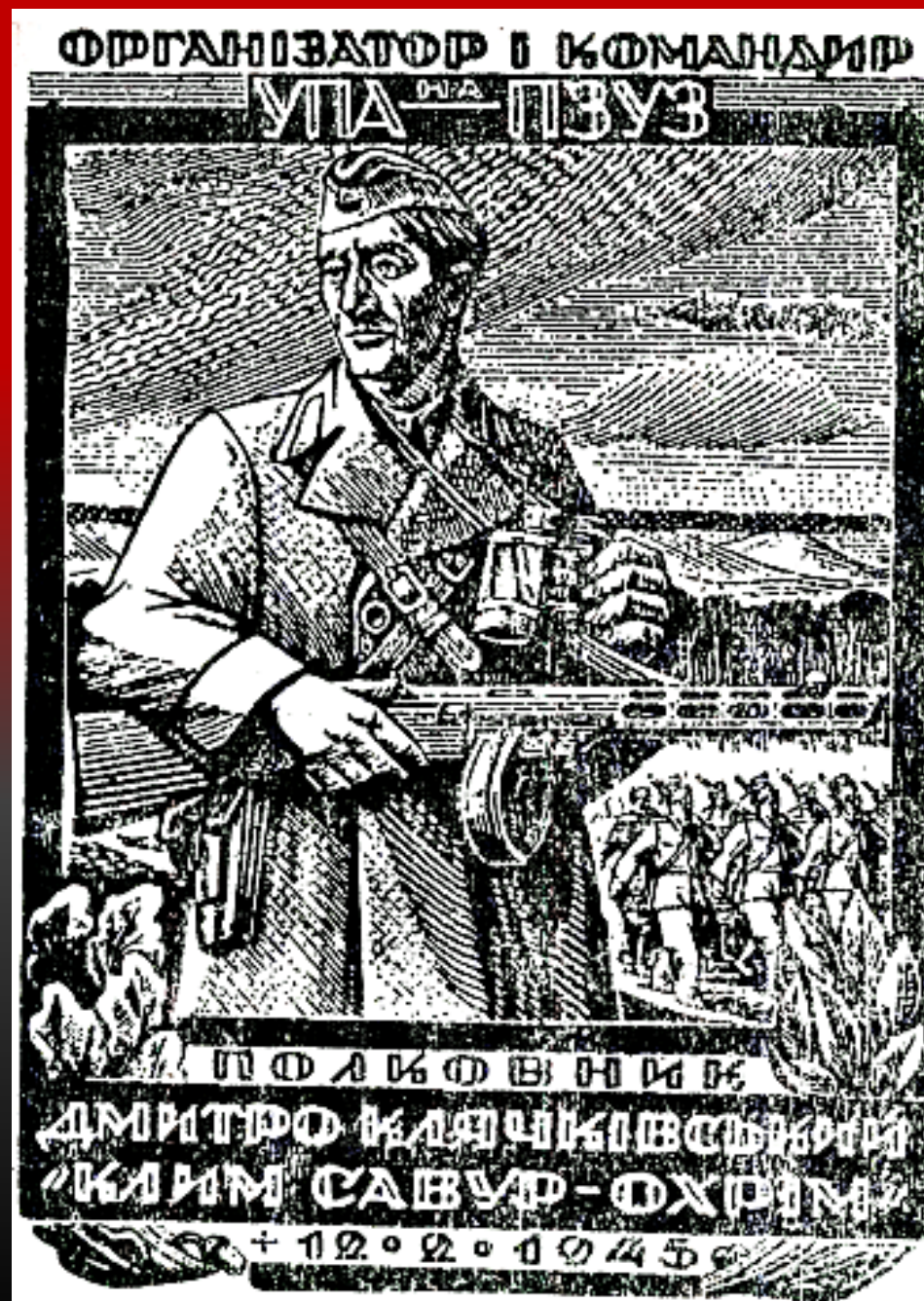
/Відомо з "Новостанця" ч: 8-9 1946 року/

Незаперечною і найвищою істиною є те, що народ має право і розвиватися відповідно до своїх природних можливостей та самань тільки в своїй незалежній державі. Після досвіду обох світових воєн і гірких розчарувань українського народу щодо міжнародної "справедливості", "допомоги" інших народів, "допомоги найдемократичніших партій" є вже нині для українського народу безперечною правдою і те, що ніхто нам власної держави не дасть за дармо, що право на свободу треба вибороти собі впертов завзятою боротьбою, яка не раз має тривати віки /козаччина XVI - XVII сторіччя, Ірландія/. Маємо всі українці згідні сьогодні в тому, що така боротьба вимагає великих жертв в майні, особистій вгоді, свободі, а навіть у тому, що для народу найцінніше - жертви в людях. Це нині асоно майже для кожного українця. Ще тільки певну частину нашого громадянства сьогодні турбуєть питання:

1/ Чи жертви мусать бути такі великі? 2/ Чи цільно саме сьогодні ці жертви класти? 3/ Чи не можна нічого зробити, щоб ці жертви були менші?

Кожному українцеві, який має очин різних окупантів на українській землі, вже стало так кожною і те, що кожен окупант, який би він не був і якими солодкими словами не прикривав би своєю злочинот роботи, - має одне на меті: назавди владити українськом землер, яку загубав, "освоити" її, зробити її своєю колонією, а український народ, який завжди міг би упімнутися за своєю власністю, як мога більше зникати фізично, обезголовити /вчинити провід-

Хроніка сотні Буйних, Тернопіль, 1948 р. Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 204, арк. 1.

Відбиток деревориту УПА.
Полковник Дмитро Клячківський
(Дереворит Свирида і Ніла Хасевича)
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 22, арк. 1

НАКАЗ ч. 2/ 47

I. Номінування

На основі рішення УГВР від дня 25.VIII.1947 р. призначається
ступінь майора
сотн. БОДНАРЕНКОВІ КРЗ в дату старшинства 23.1.47 р.

II. Відзначення:

А. Призначається нижчеподаним воїнам УПА і цивільним особам наступні
відачення:

Золотий Хрест Воєвої Заслуги I-ої класи

ХРЕЧОВІ сот. 26

Срібний Хрест Заслуги

1. ВОРОНОВІ	Проп.	18
2. ВОЛОХОВІ	- " -	18
3. СИДОРОВІ	Орг.	17
4. ГУХОВІ	зв.	ГЗ
5. КУЗЬМЕНКОВІ	Проп.	13
6. ШАХОВІ	Пр.	16

Всі вище подані відзначені на основі рішення УГВР від 25.VIII.1947 р.

Срібний Хрест Воєвої Заслуги I-ої класи

КРУКОВІ Пов. 18

Срібний Хрест Воєвої Заслуги II-ої класи

1. БУКОВІ	в.	18
2. КОСТЕНКОВІ	в.	18
3. ХОЛОДНОМУ	в.	18
4. ЛУГАСВІ	в.	18
5. ХВІЛЬОВОМУ	в.	18
6. МАКСИМОВІ	в.	18

Бронзовий Хрест Заслуги

1. ТАРАСОВІ	в.	18
2. ЛУГОВОМУ	в.	18
3. ДАМ'ЯНОВІ	в.	18
4. ЛІВЧЕНКОВІ	в.	18
5. КОВАЛЕВИ	в.	18
6. ЦІПІ	в.	18
7. БОРИСОВІ	Пр.	18
8. БОЖЕНКОВІ	в.	18
9. ЗЕРОВІ	Пр.	17
10. ОЛЕСЬВІ	Пр.	16
11. МИРОНОВІ	зв.	ГЗ
12. МІШІ	СБ	17
13. ДАРЦІ		ГЗ

Б. З днем п'ятиліття існування УПА призначається Бронзовий Хрест Заслуги
всім учасникам УПА і визвольного-революційного підпілля, уродженцям
у році 1907 і скорше, які активно працюють в УПА згідно в лавах
українського визвольного-революційного підпілля через два роки.

Хрест Бойової Заслуги

Золотий Хрест Бойової Заслуги першого класу

Золотий Хрест Бойової Заслуги другого класу

Срібний Хрест Бойової Заслуги першого класу

Срібний Хрест Бойової Заслуги другого класу

Бронзовий Хрест Бойової Заслуги

Хрест Заслуги

Золотий Хрест Заслуги першого класу

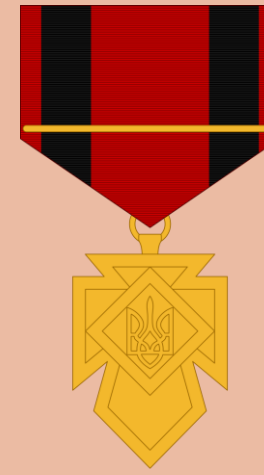
Золотий Хрест Заслуги другого класу

Срібний Хрест Заслуги першого класу

Срібний Хрест Заслуги другого класу

Бронзовий Хрест Заслуги

Нагороди Української повстанської армії

Дмитро Клячківський – “Клим Савур”
(4 листопада 1911 р. – 12 лютого 1945 р.),
уродженець м. Збараж. Провідник ОУН на
Волині, командир УПА-Північ.
Полковник УПА, відзначений Золотим Хрестом
бойової заслуги I класу та Золотим Хрестом
заслуги

**Агітаційно-пропагандистська
діяльність**

У К Р А І Н С Ь К И Й Н А Р О Д Е !

Вісім років тому, коли московсько-більшовицький окупант поспішно втік з України, а на наші землі грінув новий, німецький загарбник, Ти, Український Народ, щоб самому вирішити власну долю, Актом ЗО Червня заявив перед цілим світом своє право й бажання на самостійне життя у власній державі.

Із старинного города князя Льва на всю Україну й на весь світ пролунали святочні слова, що були набгартячними базаннями мільйонів:

Український народ не хоче бути рабом у чужих державних системах. Український селянин, робітник, інтелігент хочуть, зрешті, стати господарями на власній землі. Український народ хоче жити вільним, ні від кого незалежним життям у своїй самостійній державі.

Ця Організація Українських Націоналістів, керована Степаном Бандерою, урочистим Актом ЗО Червня проголосила відвічне Твоє прагнення, Український Народ, - відновлення самостійності Української Держави.

І актом невизнати прийняли окупанти князя Твоєї волі. Подивися потім лайки й наклепи зі сторони більшовицьких загарбників, що спішно покидали Україну на початку новому нацисткові. Загадав негайного відкликання Акту ЗО Червня німецький окупант, укалавши себе неподільним і безпосереднім господарем Української Землі.

Але ніщо - ні лайки, ні погрози, ні терор не змогли завернути Тебе, Український Народ, з обраного шляху. Твоє відвічне прагнення, виявлене й задокументоване Актом ЗО Червня, Ти обстоюєш збройним чином. Задіяв лежачий у Цілі, яку Тобі вказував цей Акт, Ти, Український Народ, через повари й жорстокі бої невгамовно прямуєш і прямуєш до Волі. Ти створив свою збройну силу - Українську Повстанчу Армію, яка обороняла Тебе від гітлерівських окупантів, а потім і досьогодні захищає від московсько-більшовицьких загарбників. Ти вклонив із себе Українську Головку Визвольну Раду - тимчасовий Парламент і Уряд, що керувала й керує досі боротьбою за Твоє визволення.

У К Р А І Н С Ь К И Й Н А Р О Д Е !

Сьогодні ми, українські революціонери й повстанці - виконавці Твоєї Волі й Прагнень, вже восьмий рік ведемо успішну боротьбу за здійснення ідеї ЗО Червня - за побудову Української Самостійної Соборної Держави. Ця боротьба вимагала й вимагає великих жертв, і Ти, Український Народ, завжди їх складаєш і складаєш. Успіх у нашої боротьбі - величезний. Сьогодні весь світ глядить з подивом і пошаном на українців - Твоїх синів і дочок, бо ж такому впертому й славному визвольному змаганню немає рівного в історії.

Боротьба проти гітлерівської Німеччини давно вже за нами. Сьогодні проти нас величезна не одна фронт - фронт боротьби з більшовицькою Москвою. Своїм безприкладним в історії лідством змаганням ми, українські революціонери й повстанці - Твої вірні сини й дочка, розбудили й захопили до визвольної боротьби й усі інші поневолені народи та працівчі маси Советського Союзу. Під нашими ударами, під напором революційних сил хитається більшовицька Москва. Наше завдання зараз - далі не похитно продовжувати боротьбу, завдати більшовицькій тирії народів мороз нових ударів аж до повного й остаточного її розвалення та побудови на її руїнах вільних національних держав.

У К Р А Ї Н Ц І !

Щоб успішніше виконати це величне завдання, треба напружити усіх національних сил, треба зусилля усього народу. Тільки єдиним всенародним національним фронтом бореться проти більшовицької Москви здобудемо Волю. Тому не сміє бути ні одного українця, який стоїть би осторонь всенародного змагу! Не сміє бути серед нас таких, що, мучачи власної користі, послаблювали б спільний фронт боротьби, означивши б день остаточної Перемоги! Не місце серед нас таким, що втрачають в-перед очей велику Мету, висловлену в Акті 30 Червня!

У К Р А Ї Н Ц І !

Сьогодні, у восьмі роковини Акту відновлення самостійності Української Держави, вітаємо Вас і бажаємо скріпитися новим віром та набрати свіжих сил до боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу! День Перемоги - невідомо!

І А Б І М І Е У К Р А Ї Н С Ь К А С А М О С Т Ї Й Н А С О Б О Р Н А Д Е Р Ж А В А, П Р О Г Л О Ш Е Н А 30 Ч Е Р В Н Я 1941 Р. І

І А Б І М І Е О Р Г А Н І З А Ц І Я У К Р А Ї Н С Ь К И Х Н А Ц І О Н А Л І С Т І В Т А У К Р А Ї Н С Ь К А В О С Т А Н Ч А А Р М І Я - О Б О Р О Н Ц І П Р А В У К Р А Ї Н С Ь К О Г О Н А Р О Д У, В Е Р Е Д О В І В А Г І Ї У Б О Р О Т Ь Б І З А В І Д А Л Е Н І С Т Ї !

І А Б І М І Е У К Р А Ї Н С Ь К А Г О Л О В Н А В І С Т О Р І Я Н А Р А Д А - Т И М Ч А С О В І Й П А Р Л А М Е Н Т І У Р О Д У У К Р А Ї Н С Ь К О Г О Н А Р О Д У !

В І Ч Е Н А С Л А В А Г Е Р О Я М, Я К І П О С Т Я Г Л И З А Н О В Е У К Р А Ї Н У !

У К Р А Ї Н С Ь К І Р Е В О Л Ю Ц І Є В І Р И

30 червня 1949 р.

За Українську Самостійну
Соборну Державу!

Води народам!
Воля людам!

УКРАЇНЦІ — БІЙЦІ І КОМАНДИРИ т.зв. РАДЯНСЬКОЇ АРМІЇ

Наближається нова світова імперіалістична війна. Для українського народу, як і для всіх інших народів Союзного Союзу, настиває час розрахунку з кривавими більшовицькими катками: за колгоспну лужду і за трубинок нашого села; за втрати робітників і за вразливі інтелігенції; за терор і за-міг і за сваволю партійних послідов; за нерозвинені жертви більшовицького терору тюрми і концтабори, за мільйони безвинно розстріляних та замордованих в чехо-словацьких надгробках, за шайбування населених пунктів України в далекій, холодній Сибірі; за переслідування українських патріотів і за здушування всього, що українське; за національне поневолення українського народу і за грібні України; за всі-всі злочини більшовицьких катів над українським народом, над всіма народами Союзного Союзу.

Під час останньої війни проти гітлерівської Німеччини багато з нас вважали, сподіючись, що після війни більшовицькі дадуть краще життя. Тепер ми бачимо, що це були марні сподівання. Навіть ті більшовицькі сатрапи не вважали за потрібне дати належну забезпечення.

Після такої війни багато з нас сговорились: «Хай лише пройде ще одна війна, тоді я вже буду знати, що робити мені. Вернувшись за Сталіна вже більше не буду!»

І ця війна наближається. І тепер українському народові, як і всім іншим народам СРСР, треба вирішити: знов воювати за Сталіна і знов злочинний протидержавний більшовицький лад, тобто знов воювати за колгоспну лужду, за бо-вшевицький батіг, за емсєдські концтабори, — чи виступити проти більшовицького поневолення, за цєвченік, за побудову на руїнах більшовицького нового, кращого життя.

Варіанти не єме бути. Український народ, як і всі інші народи Союзного Союзу, повинен вибрати лише один-єдиний шлях — шлях боротьби за звільнення українського більшовицького ладу.

Ця війна український народ мусить використати для свого справжнього національного і самітнього звільнення, для побудови на своїй землі справді кращого життя. Це планється тоді, коли Україна відокремиться від Росії і коли на українських етногеографічних землях буде побудовано сама своя українська республіка із демократичним та передовим суспільно-економічним устроєм.

Доволі нуджівити цього винування над Україною! Доволі України бути колоною чужоземних імперіалістів! Доволі українському народові бути рабом Москви! Хочемо таких прав, яких не користувалися сьогодні вже ніхто з усіх народів світу і які кождому народові завжди належали! Не хочемо довше ходити в ярмі! Хочемо бути вільні і незалежні — як були наші предки в часах Кітаської Русі та Козацької Держави!

Брати українці в армійській формі

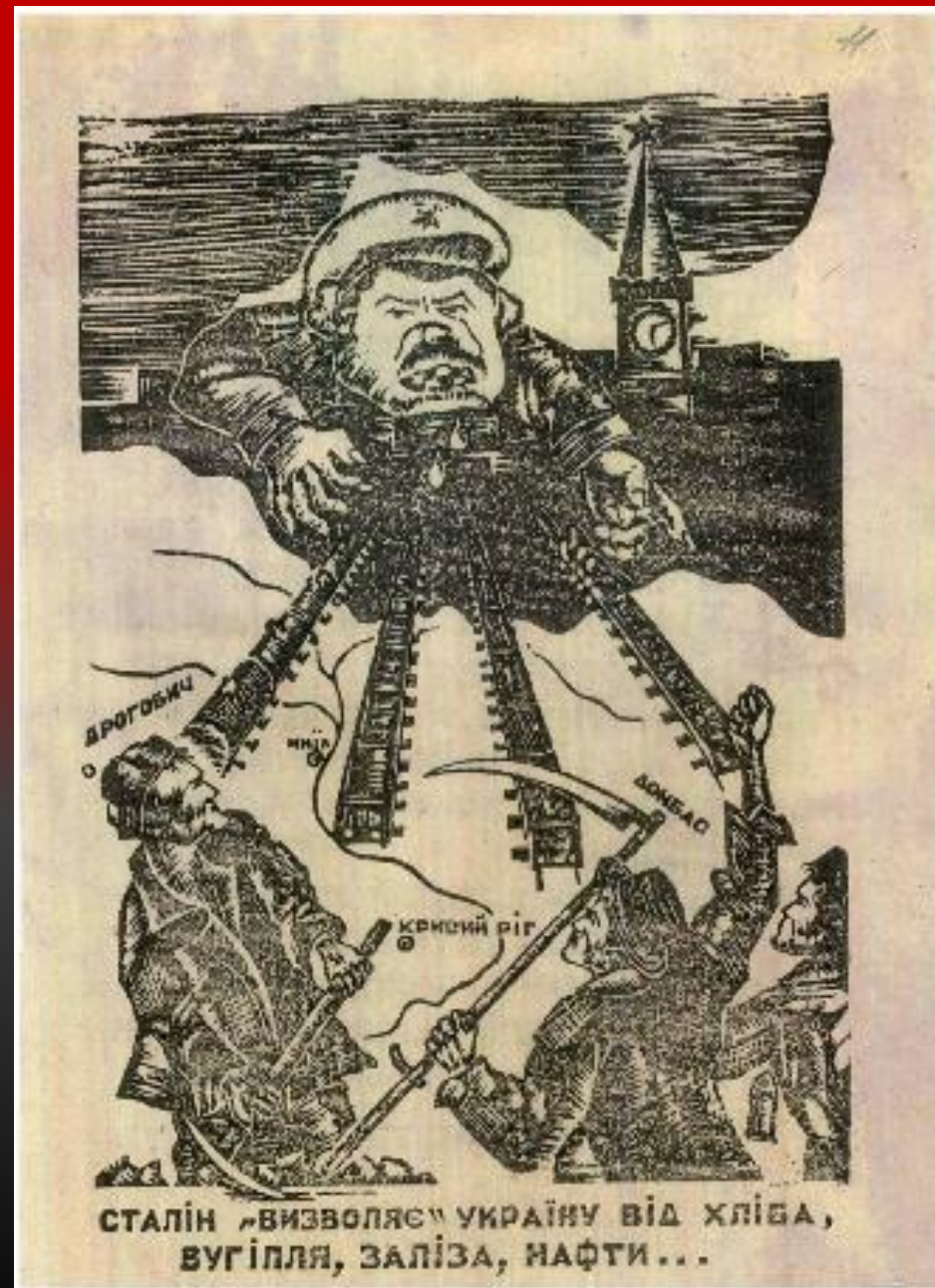
Дода Україна, доля українського народу, доля українських працюючих тепер у наших руках. Будете воювати за Сталіна — ще тісніше зтягнете на шиї злочинного народу петлю шкварі. Якщо ж не будете воювати за більшовицьких катів, якщо ж повернете свою зброю проти московсько-більшовицьких гнобителей — тоді московсько-більшовицькі імперіалісти програють цю війну; злочинний і всім нам жахливий більшовицький лад буде повалений і український народ, як і народи всього Союзного Союзу, буде мати змогу побудувати своє життя згідно із своїм волею — життя вільне, життя прекрасне.

Не воюйте за Сталіна, за більшовицький гнобительський і експлуаторський режим. Більшовицькі керівники вистимуць цю війну не за інтереси народу, а за поневолення нових країн і народів, за здійснення своїх божєвіських планів

Листівка Українці – бійці і командири т.зв. Радянської Армії Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 4, арк. 23

Листівки-карикатури спрямовані проти дій радянської влади, 1948 р.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 12, арк. 5, 11.

Листівки-карикатури спрямовані проти дій радянської влади, 1948 р.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 12, арк. 5, 11.

Листівка-карикатура спрямована проти дій
радянської влади, 1948 р.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 120, арк. 12.

9 лютого 1947 року відбулись вибори до Верховної Ради УРСР. У 1946 року відбувалися вибори до Верховної Ради Радянського Союзу. Як і 1946 року, так і 1947-го цим псевдовиборам активно протидіяли ОУН та УПА. За матеріалами дослідників, які збігаються з інформацією підпілля того часу, лише 10 відсотків населення Галичини добровільно віддали свої голоси за кандидатів. У багатьох селах, містечках розміщували озброєні гарнізони регулярної армії та НКВС. Людей виганяли на вибори із хат, церков погрожували висиленням до Сибіру.

І ГРА І ЖЬНІ ГРОМАДИЦІ

Ів день 21-го грудня 1947 р. "Большовичи" знавчили "вборни" до т. зв. об-
ласних, окружних, районних, міських, сільських і селищних рад депутатів труд-
ящих РСР. Метою цих вборнів є довести народ українців СРСР і світу, що
український народ підтримує більшовицьку владу та сталінський СРСР, до т.
зв. РСР - це суверенна держава українського народу яка забезпечує всі на-
уці громадянські права?

Сталінсько-Большовицькі панозелотвачі хотіли б, щоб український народ
якщо звільня від цієї найбільшого гноблення, експлуатації, націоналістичного те-
рору, в день 21-го грудня н.р. швидко участь у виборах якими по-
рад світом, до він живе "часовими радничими виборами" в "широкодемократичні-
мі" країні світу - сталінському СРСР.

Якщо "часові радничі вибори" зі сталінським демократизмом, ви украї-
нські громадяни, добре знаєте, бо вони вже дошло Вам до вуха. І зараз пере-
знаєте сталінського терору.

З приходом на Україну /В.В. Гр./ одного з найбільших кривд українського
го народу, зведеного Сталіном на пост першого секретаря ЦК/У відомого
вбивця Катинича, розгук більшовицьких банд доходить свого верши. На-
більшого гноблення звільня українське селянство. Сталінські пролетарі,
осма в шпанду обер-пана Катинича експлуатувати звільня український селян в
полюванні виступу, відібрати інші парадізи і виступи, з їх селян селя-
нських обертують в своїй тошці рабів націоналістично криво кривдять україн-
ським робітникам і для обертують і так само, на виступають на промисел за
робітниками і інших пообертують в інших містах країні, навіть на їх місця
обертують партійних владників і пролетарів. Зробити знову рет "у-
українські робітники експлуатувати в Україні побудав очей, виключили селя-
нського націоналістичного, різномітним організаціями, націоналістичні чи терору.
А українську інтелігенцію в "широкодемократичній країні світу" - СРСР це-
рають на націоналістичні пролетарські вибори, реторичні вибори і націона-
лістичні:

А до б не більше звільня українського громадянства, відстоювати його
від українського націоналістичного руху і обертати з них, і звільняють звільня
швидко до вборнів при в день 21-го грудня, сталінсько-Большовицькі
банди, обертати всі села західних українських земель територіально відок-
ремні і націоналістичні, почали вже свої гонимі вибори. Українські робітники висту-
ють сталінським панам зі своєї різної землі на далекій Сибір, в Казахстан
і інші місця СРСР, розрабаючи парад там інших носі владі.

Ось так сталінські-Большовицькі обертати Україну в свою безпримну колі-
на - т. зв. РСР, а на українському народі експлуатувати найбільшого гно-
блення та найбільшого під селом виступу виступи. А більшовицькі тупоумні бо-
льшовицькі експлуатувати про демократизм, свободу слова і думки, про різні
демократичні вибори і про багате виступи, які будуть-то існують в сталінсь-
кому СРСР, являються підпис, більшовицькі обертати, на них з відомими вибори
Большовицькі націоналістичні банди.

Владі б Ви, обертати цього український громадяни вибори добровільно участь
у виборах і довести народомі націоналістичні вибори. Це владі б Ви госпу-
сувати на націоналістичні і різних націоналістичних сталінських виступи, які теро-
рально, і пролетарі українського населення владі б Ви госпувати на усіх на-
тих партійних виступи, на територіях на обертати і різних на виступи про-
летарі, на різних націоналістичних більшовицької партійної виступи, чи може на
своїх вибори які стали і владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви,
на українського народу.

Продайте собі вибори в день 20 лютого 1947р. і 9 лютого 1947р., в
яких сталінським обертати на виступи владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви,
своїх вибори націоналістичні і різних націоналістичних виступи, які терору-
ють обертати українського народу. Це владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви,
владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви, владі б Ви,
Большовицькі вибори.

Десь 21-го грудня має бути день всенародного протесту проти більшевиз-
цького поневолення і експлуатації. Всі, як один на підло до виборчих урядів
це буде наша підповідь на сталінський терор і грабунки. Один запротиствуюмо
поряд воїм народам СРСР і світу проти розгалу більшевизцьких бань на
Україні. Всі, як один, своїм протестом виявляючися в протибільшевизцьку револю-
ційну боротьбу визволення народів.

В С І, Я К О Д Н І,

З В О Й Н О Т Ї З Н О Б О Л Ь Ш Е В І З Ь К І В М О В Е І

Не дамо своїх голосів на сталінських партійних з'їздах - інтелігентів,
бюрократів, офіцерів, не веруємо їм праці трудящих України!

Не дамо своїх голосів на підліх вислуживців сталінсько-більшевизцької
загарбницької кліки, які допомагають більшевизцьким бандам тероризму
і грабунку українське село поволювати!

Не дамо своїх голосів за сталінських членів, що виступають в пресі і
виступають українських трудящих!

Не дамо своїх голосів за сталінських імперіалістів, що підготували
нову загарбницьку війну!

Не візьмемо участі у більшевизцьких виборках і станемо поруч українських
колективістів і революціонерів, щоб оприлюдити резолюції проти більшевизцьких
з'їздів в Україні і в світі!

Цього вимагає від нас добре українського народу, цього вимагає від нас
революційна боротьба поневолених більшевизьким народів, цього вимагає від нас
національно-визвольна революція.

Н Е С М І З М О В І З Н У Ч А О Т І В Г О Л О С У В А Н Н І

До цього вимагає нас наші брати, сестри, батьки і матері, сестри і дочки,
до ведуть працювати в полігоспках, на заводах, фабриках, шахтах і сталін-
ських корпоративах. До цього вимагає нас наші бачки, до вимагає нас
виступаючи і виступаючи, на з'їздах у Сибіру, Казахстані і других місцях
СРСР. До цього вимагає нас сестри і брати виступаючи, категорично по термах
сталінської держави. Це вимагає нас тім виступаючи в визвольній боротьбі
народних борців, до нас вимагає більшевизцького терору і великочисленку
боротьбу з більшевизьком.

Ц Е Й П А К А З М І С Ї М О В І К О Н А Т Ї І Т О Л І С І - Г Р У

Д Н Я 1947 р. Н Е П І Д Е М О Г О Л О С У В А Т И

С М І Р Т Ь С Т А Л І Н С Ь К О - Б О Л Ь Ш Е В І З Ь К Т Ї П О Н Е В О Л І Ч Е Н Н Я М І

С М І Р Т Ь П І Д Л І В І В І С Л У Ж І В Ц Я М С Т А Л І Н С Ь К О І ЗАГАРБНИЦЬКО І ЗІТРА І

Г Е Т Ь С Т А Л І Н С Ь К І Т Е Р О Р І

Г Е Т Ь Б О Л Ь Ш Е В І З Ь К І В І Б О Р К И

Х А Й В І Д Е М У К Р А І Н С Ь К І М І НАРОДІ

Х А Й В І Д Е М У К Р А І Н С Ь К І С А М О С Т І І Н А С О В О Р Н І Д Е Р Ж А В І

Х А Й В І Д Е М С І Л Ї М О Б О Р О Т Ї М А П О Н Е В О Л І Ч Е Н Н Я М НАРОДІВ П Р О Т І С О С Р І

Х А Й В І Д Е М Н А Ц І О Н А Л Ї Н О - В І З В О Л Ї М І Р Е В О Л Ю Ц І Я М І

Київ, 1947р.

УКРАЇНСЬКІ КОМКОМАНДИ.

134

14

ЧИ БУДЕ ГОЛОД ?

СВІДАННЯ

Большевицькі грабіжники, що поневолили Україну, одержали з Москви спеціальні інструкції пограбунку сьогоднішнього урожаю на Українських землях. Згідно з тими інструкціями, сталінські алодоги ведуть педську підготовчу акцію, щоб якнайбільше пограбити в Українських землях збіжжя і завести його ненавистній Москві. Большевики хочуть викликати в Україні голод, подібно, як це було в 1930 - 33 рр., що згинило з голоду понад 7-м мільйонів людей.

ЧИ ХОЧЕТЕ, ЩОБИ ЗНИЛИ ВИ І ВАШІ ДІТЯ ?

ЧИ ХОЧЕТЕ, МАТИ ЧИМ ПРОГОЛУВАТИ ХЛІБОВУ ?

КОЛИ ТАК - ТОДИ ВІЙДИ С ОУЕН.

НЕ ДАТИ НИЧОГО З УКРАЇНИ ВОРОГОВІ !

ДОПОМАГАЙТЕ СУСІД СІСІДОВІ !

Не одиникий, рятунок, коли не хочете умерти голодовою смертю, чи просягати благальні руки за шматом хліба. Не одиникий рятунок, коли не хочете, щоб ваші діти пущи в голод ! Це передумова до повалення нещасливого сталінсько-большевицького режиму та шлях до вільного і щасливого життя в Українській Самостійній Соборній Державі !

НАША ПРАЦЯ - НАШ ХЛІБ !

Смерть сталінсько-большевицьким бандітам і грабіжникам !

Смерть їхнім співробітникам !

Най живе Українська Самостійна Соборна держава - запорука вільного і щасливого життя !

Най живе Українська Повстанча Армія - оборонець Українського народу !

червень, 1947 р.

УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАНЦІ.

5098 111 920

З А К Л И К И

проти вивозу на роботи в Донбас і призову до ФЗО

1. Наш Донбас сьогодні не наш! В Донбасі сьогодні господарюють російсько-більшовицькі загарбники.
Не будемо працювати на більшовицьких тиранів України! Не хочемо бути і захисом російської Влада піднесено наш Донбас на користь і славу Українського народу в УРСР!
2. Сьогодні багатства Донбасу грабують більшовицькі загарбники.
Не будемо своєю працею допомагати більшовицьким загарбникам грабувати скарби Донбасу! Смерть більшовицьким грабіжникам!
Дай живе Організація Українських Націоналістів!
3. Праця в Донбасі - це одна велика катастрофа!
Ні один не поїдемо в Донбас! Смерть більшовицьким раболовцям!
Дай живе Головний Командир УПА - генерал Тарас Чупринка!
4. В Донбасі - гудуть на тебе голод, холод, катастрофа праці і злочини.
Не їдь сам собі по нові ямки дощадка!
Смерть російсько-більшовицьким тиранам!
Дай живе Героївці УН - Степан Бандера!
5. Б а т ь к и і м а т е р і ! Не посилайте своїх дітей на важкі роботи в Донбас, на війни і голод! Не віддавайте своїх дітей на поталу!
Смерть сталінському диктатурі!
Дай живе Українська Самостійна Свобода Держава!
6. ФЗО - це ніяка школа, а прикриття важкої праці колонії!
Нікого не відпускають до ФЗО!
7. Не навчання, а важку роботу праць несе ФЗО.
Ні один не їдець до ФЗО!
8. Ато не записувался до ФЗО, тому просять віддати тебе, про його ж злочини, який відправляють до ФЗО, як не злочинця, буде одиноким добою!
Ато записувался до ФЗО сам, той сам себе штурхав на важку роботу праці, на постійне недоїдання, а за незаконні праці чи за втечу йому гро-зять розстріли на важких штурмових роботах.
То ж нікого не їдець до ФЗО! Не приймайте самі себе на війни й голод!
9. У к р а ї н о в ь к а м о л о д е ! Не слухай більшовицької брехні про ФЗО, не піддавайся залюбованню. Єдиностайно кайди до ФЗО!
Смерть російсько-більшовицьким правозловачам!
Дай живе визвольна боротьба українського народу!
10. Коли тебе зловлять і силою виведуть до ФЗО, у Донбас, постійно пам'ятай,

про Твє належен до волевоного українського народу, який сьогодні в невідомому куті в світі героїчно воле-визвольну боротьбу проти російсько-більшовицьких загарбників. То у Твоєму важливому обов'язку з огляду великої Справи визволення визволення вільного народу.

про на тебе дивляться всі в Твоєму оточенні. Тому веди себе чесно, так, щоб не сподівали чести Твого народу, ні взазі особистої від-ності.

про ворот хоча зробили з тебе вранциска. Тому не вступай до комсомолу, хоч би як тебе не штурхували, хоч би як тобі не обтирали і не завалили.

про ворот всім силами намагаються русифікувати український народ. Тому не слухай гарячків про "визіль" і "квітну воду" російсько-го народу, не вивчай російської мови. Висловлюй тільки свої гора-ни, які говорять по-російськи. На кожному кроці і до всіх годин в твоїх тілках українського мовою.

БРАТИ-УКРАЇНЦІ!

ВИКРИВАЙТЕ, ЗАКЛИКАЙТЕ ПОКАЯТИСЯ,
КАРАЙТЕ САМІ АБО ПЕРЕДАВАЙТЕ РЕВО-
ЛЮЦІОНЕРАМ ДЛЯ ПОКАРАННЯ УСІХ ДО-
НОЩИКІВ-ЗРАДНИКІВ НАШОГО НАРОДУ!

НА ШИБЕНИЦЮ УСІХ ЗРАДНИКІВ УКРА-
ЇНСЬКОГО НАРОДУ І ЇХНІХ „ОПІКУНІВ“—СТА-
ЛІНА ТА ЙОГО БАНДУ!

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СО-
БОРНА ДЕРЖАВА!

Українські революціонери.

1948р.

**УКРАЇНСЬКІ
СЕЛЯНИ, РОБІТНИКИ, ІНТЕЛІГЕНТИ,
УКРАЇНЬКА МОЛОДЕ!**

СЬОГОДНІ (1948р.), В ЧАС ВІДЗНАЧУВАННЯ 800-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ЧАСІВ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО І НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ, В ЧАС ВЕЛИКОГО НЕСПОКОЮ В ЦІЛОМУ СВІТІ, В ЧАС ШАЛЕНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙЖЕ ВСІХ БІЛЬШИХ І МЕНШИХ ДЕРЖАВ ДО НАСТУПНОЇ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ, ЩЕ СИЛЬНІШЕ ОБ'ЄДНАЙТЕСЯ МІЖ СОБОЮ, ЩЕ ТІСНІШЕ ЗГУРТУЙТЕСЯ НАВКОЛО ВАШИХ ОБОРОНЦІВ—ОУН І УПА, ЩЕ БІЛЬШЕ ДОПОМАГАЙТЕ ЇМ У РЕВОЛЮЦІЙНІЙ БОРОТЬБІ. ЦИМ ВИ ЗРОБИТЕ ВЕЛИКЕ ДІЛО—ПРИСПІШИТЕ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ ДЕРЖАВИ—ЄДИНОЇ ЗАПОРУКИ ВАШИХ ПРАВ, ВОЛІ, ЩАСТЯ.

*ХАЙ ЖИВЕ РЕВОЛЮЦІЙНО—ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА УКРАЇНОБГО НАРОДУ ПРОТИ СТАЛІНА!
СМЕРТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ЗАГАРБНИКАМ!*

Українські революціонери.

ЗА Українську
Самоційну

Соборну Державу

Хай живе Українська

30
ЧЕР
ВНЯ

1941

1
9
4
1

САМОСТІЙНА
СОБОРНА ДЕРЖАВА

У К Р А Ї Н Ц І !

Цього року минає 300 років з того часу, як весь український народ під керівництвом гетьмана Богдана Хмельницького підняв був збройну боротьбу проти польсько-литовських загартників і на більшій частині українських своїх земель побудував самостійну Українську Козацьку державу.

Українська Козацька держава була забезпечила більшовиті нашого народу вільне життя, вела нашу Республіку в один з вільних держав і зробила її такою могутньою силою, на яку могли зважати чужі народи й держави. Завдяки цій державі до більше окришеного прагнення українського народу жити завжди своєю незалежною життям, до вище піднесення його готовності боротися в будь-якій обстановці за свою правду й інтереси. Завдяки їй він не тільки ознайомив собі свою великі духовні й фізичні сили, навчився розбуджувати ці сили й покладатися на них як на єдинонадійний засіб на шляху своїх налегких змагань за свою вільну й швидко існування. Козацька держава у кривавій боротьбі з ворогами оборонила себе й намагалася визволити з-під чужого ярма ще й решту українських земель.

Наші вороги російсько-царські імперіалісти своєю боротьбою проти нашої матері — України знищили Козацьку Державу і поневолили український народ.

Довгий час мучився наш народ у новій неволі, його гнобителя, нові чужини, освяти його животворні сили. Та він не впаде духом, а він проти найжорсткішій боротьбі за свою справу. Він жини міцно вірив, що в цій боротьбі він переможе.

І переміг!

В 1917—1918 рр. український народ силою зброї і героїзмом своїх найкращих синів прогнав зі своїх земель російсько-царських й австро-угорських нацистків і створив свою самостійну державу — Українську Народну Республіку. Але, на жаль, недалось йому за кілька років занепокої боротьби зі своєю багатовою ворогами, до шкерті їхали на Україну, оборонити цю державу. Вона була швидко знищена, а її територія зайнята.

І знову прийшлося нашому народові нести на своїх плечах весь тягар чужоземних окупацій, в їх часи найжорсткішу російсько-більшовицьку окупацію. Але й тоді Україна не покорила ворогам. Вона боролася проти них за свою незалежність.

В час другої світової війни було створено Українську Повстанчу Армію /УПА/. Завдяки їй невільна боротьба українського народу вкросла до великих розмірів, через до на великій частині наших земель німецькі й більшовицькі загартники почувалися дуже погано, бо їх було тут багато.

Цією боротьбою може зникнути й не зникне нове жорстке більшовицьке поневолення України. Бо щоб її зникнути, треба зникнути великий і героїчний український народ. А не має і не може бути такої сили, яка б знищила цей народ, народ, який послідовно і шкертю борозня в минулому й бореться сьогодні за свою волю, за поступ, за життя.

Українські воїни, робітники, інтелігенти, українська молодь!
Сьогодні /1948 р./, в час відзначування 300-річчя Української революційної часті Хмельницького й народження Української Козацької держави, в час великого неспокою в цілому світі, в час шкертю підготовки майже всіх більших і менших держав до наступної великої війни, до шкертю об'єднання між собою, до шкертю згуртування навколо наших оборонців — ОУН і УПА, до більше доконання їм у революційній боротьбі, цим ви зробите велике діло — приєднати народження Української Самостійної Держави — єдину заступку наших прав, волі, життя.

ХАЙ ЖИНЕ ЖИВІТЬ І ЖИВЕЩЕ У ВІКАХ ПАМ'ЯТЬ ПРО ТИХ, КО ЗГІНУЛИ В БОРЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

ХАЙ ЖИНЕ РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНА БОРЬБА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

ХАЙ ЖИНЕ УКРАЇНЬКА САМОСТІЙНА СОВОРНА ДЕРЖАВА!

СМЕРТЬ СТАЛІНЬСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ЗАГАРБНИКАМ!

Українські Революціонери.

Київ, 1948 р.

Листівка: «Українці!»

Ф.Р.3472, Оп. 1, Спр. 117, арк. 2.

Шушер

За Українську Самостійну Соборну Державу!

Д О Н О Ц И К А М - С Е К С О Т А М
П О Щ А Д И Н Е Б У Д Е Н І К О Л И !

Для більшовицької системи побудована на терорі і донощитві, Великим зманом повну незлічність опинувши йому суспільність своєю ідеологією. За те намагається зробити це за допомогою терору. Розвинути суспільність в середині, розкрити всіх, посіяти взаємне недовір'я і внутрішню боротьбу, зняти активні провідні елементи, а решту зустріяти терором до тієї міри, щоб перемінити її в спеціалізовану беззильну школу Черних рясів, - ось мета більшовицька. До цього їм конечно потрібно організувати масове донощитво, щоб за його допомогою діяти в середину суспільности, знати про все і тероризувати. Донощитво, погорджуване в цілому світі, вважається в Союзному Союзі першим обов'язком кожного громадянина. Та серед української суспільности на донощитво зліди-мі хіба хиткі, проданні, запродавні і злочинні одиниці.

Український самостійницький рух бореться всіма силами з по-вастю донощитва. Перед ним, як і цілим українським народом ні одні сексот не потраплять скрити своєї ганебної роботи, бо слідимо і отримуємо за кожним його кроком і розкриваємо його ганебну роботу тоді, коли він цього буде найменше сподіватися. А наші руки пока-жуть документи, всякі списки, покажуть самі звязаводств, які нам розкривають всіх донощиків, тому хай ніхто не думає, що про його ми не довідаємося, коли він згодиться співрадівати з ними. Хай так ніхто не обманяє себе, що ніхто може заощадити йому життя. Ні, ніколи. Ми завжди знайдемо зрадника, перед нами не сховатися, не втече. Навіть в райони досягнемо й зниклого. Нехай ніхто в сексо-тис і агентах не думає, що якщо на протязі довгого часу він міг спокійно донощити, що це буде тривати і весь час. Всього тиж, що це напевно вірши в силу своїх звязаводських опікунів і продав-ли їм народ, гинуть сьогодні в скріп' землі. Так буде з кожним, хто й нахвалі не споче цього зрозуміти. А незалежно бути шлю до сексо-тис і зрадників, бо вони також не вважають на своїх братів, яких відкають на смерть чи на Сибір. Сексот це найгірша підля людина. Це завжди невдячина, це собака. І тому йому належить собача смерть. Донощик, це т. зв. сексот - найнебезпечніший ворог, бо він діє в нутрі суспільности. Для черної людини - краще смерть - серед най-страшніших навіть ворожих тортур, ніж донощитво і зрада. Бо До-нощитво і зрада - найганебніший злочин супроти своїх громадян і свого народу. Тим то народ своїм донощиком, сексотом і зрадником не простить ніколи і ніде. І Ніколи від народу не буде для них ні милосердя, ні пощади.

Кожна чорна людина, яку терором змусили підписати заяву по-иння свому згомоситися і добровільно призначитися, бо коли цього не зробить буде трактована як сексот-зрадник.

Донощиком, сексотом, зрадником - смерть!

Листівка: Донощикам-сексотам пощади не буде ніколи!
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 168, арк. 1.

ТВОЄ ІМ'Я ВОСКРЕСНЕ В ГРОМІ БУР
НА ТІЙ ЗЕМЛІ, ЩО ЗНАЄ КИМ ТИ БУВ,
ЩО ПРИЙНЯЛА ТВОЄЇ КРОВИ ЖЕРТВУ.
ВОНО ЗАЄТИТЬ . МОВ ПІСНЯ, У БОЯХ
І НА ЗНАМЕНАХ ЗЛАТОМ ЗАГРАЄ.

ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ
СОБОРНУ ДЕРЖАВУ!

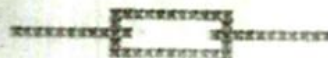
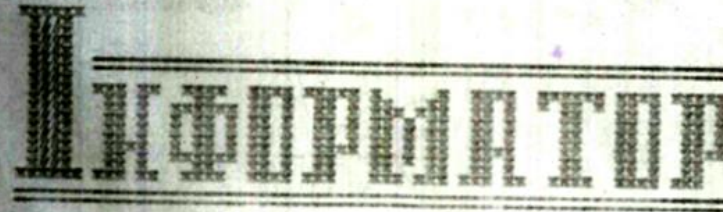
С. П. ГОТУЙСЯ ЗЕНАЄ-ВОІ ДЕНЬ ЗУСТРІЧАТИ!

ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОТУ ДІТЯМ!

ВОЛЯ НАРОДАМ! ВОЛЯ ДІТЯМ!

СМЕРТЬ СТАЛІНСЬКИМ ОКУПАТАМ!

1 9 4 8

№ 1/61

Видко ОУН на ЛУВД

Різ вид. III

Інформатор. Примірник підпільної газети ОУН, 1948 р. Друкарня ОУН імені Кліма Савури. Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 201, арк. 3.

Воля народам!

Воля людям!

За Українську Самостійну
Соборну Державу!

На шляху
до волі
І

1

9

4

7

- 8 -

Крим /Шугай/

ПЕРШИЙ ВІДКРИТТЯ ВІД
КОМІАНЦЬНИХ ПОВСТАНЦІВ

Ніччю з 15 на 16 серпня 1946 р. до села Ковляк /р-н Нове Село, Тернопільської області/ підходило сімох повстанців: Андриї, Шугай, Стрілець, Грім, Кріт, Вихра і Січ.

Ніч була тиха, погідна. Село спало мертвим сном. Повстанці, як тіні, тихо підійшли до села, зайшли на одне подвір'я до стодоли і заквартирували з таким розчисленням, що слідуючого дня мають виконати призначену їм роботу. Крім стінкового, всі полягали спати в повній бойовій готовності, бо в той час можна було сподіватися різних непередбачених випадків. Рано хлопці повставали. Настрій, як звичайно, веселий тільки кожен немов щось відчуває, немов на щось чекає. Оглянули й перещотали зброю, помілися, поспідали. Біля десятої години розвідка з місцевих селян донесла, що до села прибуло 20 енкаведистів і 10 істробків та, що переводять ревізії по підозрілих господарствах. Тому, що господарство де повстанці заквартирували не було дуже підозрілим - ріднають замикатися, бо не хочуть розконспірувати себе перед людьми цього села.

Це господарство, це з кількома, було віддалене на яких 100 метрів від села, отже, повстанці поставили варту з цивільних людей, метою якої було слідити за рухами большевиків. Якщо б большевики йшли з села в напрямі цих кількох хат, тоді повстанці думали непомітно, поза деревами, вийти в поле. Зогляду на нерівне відношення сил - не хотіли зав'язувати бій.

Тим часом сталося інше. Большевики прийшли на дане подвір'я з цілком протилежної сторони так, що їх зауважено вже на подвір'ї. Пов-

ВІСТКИ

Воля народом! 4

Воля людині!

З ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

Рік: II

Червень 1948 р.

Ч.: 11/16

Р - н: Нове Село

На закінчення шкільного року в с. Томау в СШ виступали в промовами учителі і директор СШ Білаєнко Павло Осипович. Між іншим Білаєнко сказав до учнів вище кляс: "Помимо того, що ми вас учили, над вами працювали, турбуємося вами, але ви до нас дуже ворожо ставитеся тому, що ми руські. Ми дуже добре знаємо, що у вас всередині кипить. Ми ждете тільки увилини, щоб все знання і зброю обернути проти нас - руських!"

Дня, 16.6.1948 р. в сс. Гнилиці Великі, Гнилиці Малі, Кошляки, Голодівки, Томи, Часнівка і Пальчинці появилися промисловельницькі листівки. Підприємство дня такі листівки були розкидані в с. Суліцях.

Дня, 2.6.1948 р. до с. Кошляк прибув уповноважений в райбюро мівагу Поушпек в справі контингенту молока. Між іншим запов він до громадянки цього села Харчук Катерини і уотів скаржити корову, тому, що ця жінка не я дала молока. Згадана громадянка зі своєю сестрою згодилися за сокири і загрозили Поушпеківі, що коли цей наважиться забрати корову, то порубають йому голову. Поушпек, побачивши, що не дасть сам з жінками ради, побіг на місцеву станцію істребків та наробив крику що народ бунтується. Він узяв зі собою на допомогу кількох істребків і пішов по цю саму корову. Згадані жінки повторили вприте згадану погрозу. Поушпек наважся істребкам забрати корову, але ці не виконали його доручення, бо злякалися грізної постави жінки і відійшли без нічого.

Дня, 4.6.1948 р. в с. Гнилицях Малих більшовицькі арештували п'ятьох молодих хлопців у віці від 10 до 14 років життя, тому, що ці діти створили підпільну організацію. Вони час-від-часу на цвинтарі робили студіїни і там вирішували деякі свої справи. Кілька разів писали листівки і надіслали їх в село та район. На останній студіївці вирішили убити першого секретаря райпарткому Коваленка, нач. РО Мад. Конова і голову райвиконкому Слоболяна Івана. До реалізації цього плану потрібно було їм автомата отже, вони почали збирати гроші на закуп зброї. Мачи вже 300 крб. намовили свого ровесника /суліцяка, якого батько працює в райбюро і має зброю/, щоб він зібрав в батька автомата або купив його. Однак, цьому студийковим одне і друге не вдалося. Його батько почав питати нашо йому зброю. Коли цей сказав для нього хоча купити, батько повідомив РО Мад і ще того самого дня згадану хлопців арештували. На допитах арештовані хлопці трималися гордо, на кожен питання відповідали сміливо і рішучо.

Р - н: Ланіши

Дня, 20.6.1948 р. до с. Молодечів прибув уповноважений РК КВ/с/У Солдлер і уотів половити молодих хлопців, які крилися перед вивозом в Донбас. Йому не вдалося нікого зловити, бо жоден з хлопців не вийшов з села.

Вістки з Тернопільщини, 1948 р.

Інформаційний бюлетень українських повстанців.

Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 149, арк. 4.

Такі обстави на молотки улощі в переводяться майже в усіх селах Лановецького району. Дуже мало улощів влялось більшовицям до цього часу аніти.

При кінці шкільного року до НСШ в РК ЛКСМУ приїздили інструктори і старалися втягнути учнів в комсомол. Головну увагу звернули на семикласників, але мимо їх старань в учнів до комсомолу не вступив ніхто.

Дня, 18.6.1948 р. до с. Молотівка прибув улов. РК НК/с/У Гондар і розповів селянам нові зобов'язання на зернопоставку. Попередні зобов'язання стягнули 16.6.1948 р. З нових зобов'язань зернопоставка була збільшена в той причини, що впаав дощ і була надія на кращий урожай.

Р - н: Підволочиська

Дня, 2.6.1948 р. в с. Заліщи на засідці українські повстанці вбили сержанта МГБ, який вславився своєю бандитською поведінкою супроти місцевого населення.

Р - н: Збарач

Дня, 14.6.1948 р. до с. Розношинець прибула в району секретарка РК ЛКСМУ в однім бійцем і утіла скидати молодь на збори, щоб зорганізувати в селі комсомол. Молодь, коли почула про заміри секретарки на збори не пішла, помімо того, що вона виситала три рази десятники в селі на збори. Після цього в с/раді до вечора і нічого не дочекалися, село блені представники від'їздили до району.

Дня, 21.6.1948 р. в с. Краснозілля ніччю, відбувся бій між двома повстанцями і групою сталінських бандітів в о/у РО МГБ ст. лейт. Захаровим на чолі. Бій тривав три години, в час якого повстанці поранили 4-х більшовиків. Коли більшовики шкисивали і в алаватися то повстанці дальше відбивалися, а вистріляли всі набой, пострілялися власними пістоллями. Сталінські банкіти запалили хату в якій вгоріли два повстанці.

Р - н: Крем'янець

Дня, 6.6.1948 р. в с. Толобуха на засідці в Воляка Василя вбито місцевого ~~бій~~ влодія-агента МГБ Стецька Анатолія, який мав завдання під маскою повстанців грабати селян. На протязі деякого часу він ограв: Дроздовського Миколу, Дроздовського Івана, Мальчевського Петра і Соєнця Теодора, забираючи в них коні, корови, свині, сала, одяг і т. п. В грудні 1947 р. підпалив громадянина Панчука Данила за це, що він його спіймав на рарячому вчинку, як цей в його магазині крав жито. На суду Стецька Анатолія оправдано, де він ще кричав до Панчука: "Тебе вже давно пора розкулачити".

Дня, 17.6.1948 р. в с. Кімнати о/у РО МГБ Кравченко в групю енкабістів, просядючи біля будинків Уваревича Семона, заглянув в стодолу, де побачив подушку і одяго. Більшовик Уваров окружив стодолу і почали стріляти по будинку від чого загорілася стодола. Господар і сусіди обіглися гасити пожежу, але Кравченко заборонив і тільки сміявся в непасть Уваревича.

Дня, 1.6.1948 р. в с. Богданівці о/у РО МГБ Собурин в сасей групю енкабістів влаштував нічну засідку біля будинків Купця Гаріфона. Вечером о годині 22-ій вийшов в хату син Гаріфона - Микола, який непаано демобілізувався в ЧА, а сам був тричі ранений в час останньої війни проти німецьких загарбників. Собурин, непитавши хто такий, обстріляв Миколу в автомата, при чому поранив його в груди і обидві ноги. На стріли вийг в хату старий батько, на якого також поспішалися стріли, і з жалю припав до сина грудьми і сказав: "Сину мій, сину, рано тебе збили".

Вістки з Тернопільщини, 1948 р.
Інформаційний бюлетень українських повстанців.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 149, арк. 4.

кати". Собурін почувши те, прибіг і почав грозити старому! "Мовчи стари бандито, він буде жити, тільки вони його нехай до ліжачні". Миколу відвели до Крем"янця, але він невдовго помер. Щоб замаскувати свій вчинок, Собурін, дня, 3.6.1948 р., викликав до Крем"янця на допит Кудильна Гарісона та почав до нього кричати: "Признавайся як бандити втекли в тасоухати". 70-ітний старик відповів: "По всьому світі немає гірших бандитів як ви і крім вас я інших бандитів не бачив".

ГРОМАДИЯИ СССР!

З більшовицької преси ви не маєте ні змоги довідатися, що діється в поодинокі області України. Хоч вона називає себе народною, але не знає про те, як український народ бореться проти сталінських бандитів. Читайте і поширяйте "Вістки з Тернопільщини". Попереджуйте тих, які поборять український народ, що внаслідок іх жде страшна кара. Боріться в режимі Сталіна, бо це режим терору, свавілля, грабунку, брехні і обману!

СМЕРТЬ СТАЛІНУ І ЙОГО ПАРТІЙНИМ СОБАКАМ!

КАЙ РИВЕ УГІР, ОУН, УПА І АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛОК НАРОДІВ!

УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАНЦІ

Вістки з Тернопільщини, 1948 р.
Інформаційний бюлетень українських повстанців.
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 149, арк. 4.

Іван Климишин – “Крук” (1919 р. – 7 квітня 1944 р.), уродженець с. Верещаки Лановецького району. Військовий референт Кременецького повіту ОУН, один з перших організаторів УПА на Кременеччині, командир куреня, загону. Поручник УПА, відзначений Золотим Хрестом бойової заслуги II класу.

Осип Дяків – “Горновий”, “Наум” (21 червня 1921 р. – 28 листопада 1950 р.), уродженець с. Олесине Козівського району. Член Проводу ОУН і політвиховного відділу при Головній Команді УПА, заступник Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради.

Ярослав Старух – “Стяг”, “Ярлан” (17 листопада 1910 р. – 17 вересня 1947 р.), уродженець с. Золота Слобода Козівського району. Член Проводу ОУН і провідник підпілля ОУН на Закерзонні. Полковник-політвиховник УПА, відзначений Золотим Хрестом заслуги, визначний публіцист підпілля.

Омелян Польовий – “Остап”, “Якір” (3 січня 1913 р. – 12 червня 1999 р.), уродженець с. Ярчівці Зборівського району. Військовий референт Тернопільського обласного проводу ОУН, один із організаторів повстанської армії на Тернопільщині, командир воєнної округи УПА “Лисоня”, член крайового військового штабу УПА-Захід. Поручник УПА, відзначений Бронзовим Хрестом бойової заслуги.

Володимир Якубовський – “Бондаренко”,
“Стрийський” (1915 р. – 17 червня 1947 р.),
уродженець смт. Залізці Зборівського району. Один
із організаторів повстанської армії на
Тернопільщині, начальник штабу воєнної округи
УПА “Лисоня”, командир куреня, загону.
Полковник УПА, відзначений Бронзовим Хрестом
бойової заслуги.

Василь Бей – “Гулий”, “Улас” (1922 р. – 23 травня
1952 р.), уродженець с. Литвинів Підгаєцького
району. Провідник ОУН Подільського краю,
командир воєнної округи УПА “Лисоня”, визначний
публіцист підпілля. Як один із керівників підпілля у
центральных областях поставив свій підпис у
Зверненні воюючої України до всієї української
еміграції.

**Бофони:
грошові документи українського
національно-визвольного руху**

Бофони: грошові документи ОУН-УПА

ПИСАНКА

УПА

НА

1949

рік

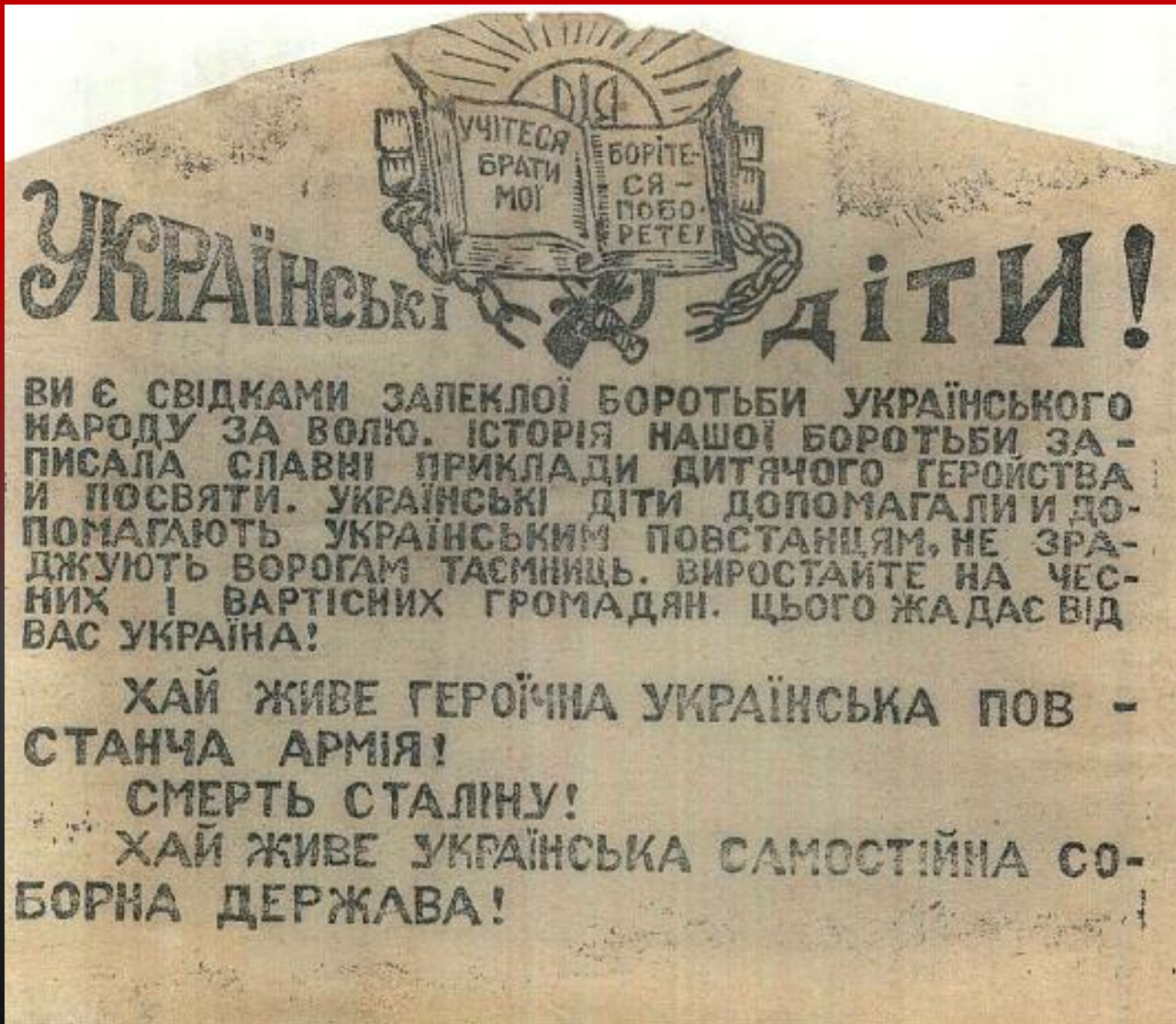
200 крб

95
ТІ ВОСКРЕСЕНІ МОЯ УКРАЇНО!

Бофони: грошові документи ОУН-УПА

Листівка: Українські діти!
Ф.Р.3432, Оп. 1, Спр. 4, арк. 34.

Веля народам! Веля людині!
За Українську Саместійну
Соборну Державу!

МАЛІ ДРУЗІ

ДРУЗІ

ЖУРНАЛИК ДЛЯ ДІТЕЙ

Ч. 1.

ТЕАКАП
1 9 4 8

Велика Народна. Велика Українська.
за Українську Самостійну
Державу.

ЮНІ

ШКОЛЯРИ-

УКРАЇНЦІ

— 4 — 4 7

Іван Шанайда – “Данило”, “Степанович” (1915 р. – 26 березня 1946 р.), уродженець с. Криве Козівського району. Обласний провідник ОУН Тернопільщини, провідник ОУН Подільського краю, командир воєнної округи УПА “Лисоня”.

Сотник-політвиховник УПА, відзначений Золотим і Срібним Хрестами заслуги.

Григорій Друль – “Луговий”, “Славко” (9 вересня 1921 р. – 9 березня 2005 р.), уродженець с. Постолівка Гусятинського району. Аптекарь при референтурі Українського Червоного Хреста Тернопільського обласного проводу ОУН, начальник медичного відділу при штабі воєнної округи УПА “Лисоня”. У підпіллі закінчив курси лікарів, організовував курси санітарів для відділів УПА

Іван Цвігун – “Довбуш”, “Кармелюк” (1920 р. – 26 вересня 1946 р.), уродженець с. Буданів Тербовлянського району. Керівник Буданівської районної референтури Служби Безпеки ОУН, командир районної боївки ОУН. За активну діяльність у підпіллі, зокрема за звільнення в'язнів із районної тюрми 2 жовтня 1945 р., відзначений Золотим Хрестом бойової заслуги II класу.

Отець Микола Хмільовський – “Аксіос”, “Лаврівський” (18 травня 1880 р. – 30 квітня 1963 р.), уродженець с. Покропивна Козівського району. Військовий капелан Галицької Армії, радник Митрополичої консисторії Української греко-католицької церкви, капітульний вікарій греко-католицької церкви, член Української Головної Визвольної Ради.

Галина Дидик – “Анна”, “Молочарка” (17 квітня 1912 р. – 24 грудня 1979 р.), уродженка с. Шибалин Березанського району. Референт Українського Червоного Хреста при Тернопільському обласному проводі ОУН, займалася створенням мережі підпільних шпиталів та підготовкою медсестер для підпілля, зв’язкова Головного Командира УПА. Відзначена Срібним і Бронзовим Хрестами заслуги.

Теодозія Гуляк (Підгайна) – “Дарка” (1923 р. – 21 січня 1947 р.), уродженка смт. Велика Березовиця Тернопільського району. Машиністка (секретар) при військовому штабі та командирові воєнної округи УПА “Лисоня”. Відзначена Бронзовим Хрестом заслуги.

**Радянські документи про боротьбу
з українським національно-визвольним рухом**

ЧЕХСКАЯ ПАРТИЯ (большевиков) УКРАИНЫ—ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

Секретари ЦК КП(б)У: т.т. Корниец, Гречуха, Макушко, Рясному, Савченко, Дробак, Бурмаку, Демину, Марченко, Смирнову, заместителям секретари ЦК КП(б)У, зав и зам. зав. отделами ЦК КП(б)У, ЦК ЛКСМУ, Начальникам управлений НКВД и НКГБ, председателям исполкомов областей, секретарям обкомов, горкомов и райкомов КП(б)У западных областей УССР.

протокола № 53 заседания Политбюро ЦК КП(б)У от 10 января 1945 г.

усилении борьбы с украинско-немецкими националистами в западных областях Украины.

ЦК КП(б)У отвечает, что партийные организации западных областей УССР, органы НКВД и внутренние и пограничные войска НКВД, выполнив решения ЦК КП(б)У от 27 сентября 1944 года «О недостатках в политической работе среди населения западных областей УССР» и плана ЦК КП(б)У, добились некоторых успехов в борьбе с украинско-немецкими националистами.

Однако, ЦК КП(б)У считает, что органы КП(б)У, органы НКВД и НКГБ имеют еще много недостатков в деле борьбы с украинско-немецкими националистами. Основными из них являются:

1. Еще недостаточно развернута партийно-политическая и культурная работа среди населения. Многие организации проводят политическую работу, главным образом, в райцентрах и в близлежащих селах, а отдаленные населенные пункты не охватывают своим влиянием.

В ряде районов работа по разъяснению обращения Президиума Верховного Совета, Совнархоза УССР и ЦК КП(б)У и населения западных областей проводится слабо. Это обращение еще не доведено до всех сел и многие крестьяне о нем совершенно не знают. В некоторых районах эта работа прекращена и в настоящее время прекращена.

2. Слабо налажена агентурная работа органов НКГБ и НКВД. До сих пор агентурная сеть по отношению к украинско-немецким националистам и бандформированиям малочисленна и отобрано мало агентов, для глубокого проникновения в националистическое подполье. Принятые меры к ее расширению малоэффективны.

Органы НКГБ и НКВД не воспользовались тем, что ОУН в начале немецкой оккупации существовала легально, что дает им возможность легче выявлять и перловать агентов, которые в то время действовали на легальном положении.

3. При проведении чекистско-войсковых операций органы НКВД часто действуют по шаблону. В тех местах, где операции плохо планируются и готовятся, не обеспечиваются строгая дисциплина при подготовке чекистско-войсковых мероприятий.

Войска НКВД не всегда используются рационально. Выходят случаи, когда войсковые подразделения бездействуют, а некоторые из них вместо активных наступательных действий прикрываются пассивной обороной и отсиживают в населенных пунктах.

4. Иногда встречаются неудачные случаи, когда отдельные бойцы и офицеры органов НКВД и НКГБ, не разобравшись, применяя репрессии—аргют хаты и убивают без суда отдельных граждан, не совершивших никаких преступлений, чем дискредитируют себя и органы советской власти.

5. ЦК КП(б)У особо отмечает, что некоторые руководители партийных организаций считают, что борьба с украинско-немецкими националистами они должны вести только политико-массовой работой среди населения, и самоустранились от руководства делом вооруженной борьбы, которую ведут органы НКВД и НКГБ, что является совершенно неправильным.

НК КП(б)У постановляет:

1. Обратить Львовский, Волынский, Станиславский, Тернопольский, Дрогобычский, Ровенский и Ивано-Франковский обкомы КП(б)У, райкомы НКВД и НКГБ, начальников внутренних и пограничных войск НКВД, начальников областных управлений НКВД и НКГБ всемерно и решительно усилить работу с украинско-немецкими националистами с тем, чтобы использовать данный период для окончательного разгрома и ликвидации банд и подполья украинско-немецких националистов.

2. Обратить обкомы КП(б)У западных областей, руководители решений ЦК КП(б)У от 27 сентября 1944 года и областного плана ЦК КП(б)У, моральным образом улучшить политическую работу среди населения, обратить особое внимание на то, чтобы партийно-политической работой были охвачены все села, предприятия и учреждения.

Усилить работу по разъяснению обращения Президиума Верховного Совета, Совнархоза УССР и ЦК КП(б)У и населения западных областей Украины, довести это обращение до сознания каждого жителя западных областей.

Постанова політбюро ЦККП/б/У від 10 січня 1945 року «Про посилення боротьби з українсько-німецькими націоналістами в західних областях України». Ф.Р.1833, Оп. 5, Спр. 29, арк. 1-2.

В своей политической работе партийные организации должны особое внимание обратить на разоблачение вылазок кулачества, торговцев и других капиталистических элементов, которые являются опорой и организаторами банд украинских-немецких националистов и, чувствуя приближение своей гибели, оказывают бесценное содействие всем мероприятиям советской власти.

В этой работе необходимо опираться на бедноту, привлекая к беспощадной борьбе с кулаком середняка, изолировать кулака и лишить его влияния на массы.

Партийные организации должны вскрывать злодеяния украинских-немецких националистов, поднимать против них ярость народных масс, умело использовать политический подъем среди рабочих, крестьян, интеллигенции и преданность их советской власти.

Необходимо более решительно разоблачать украинских-немецких националистов в печати, в агитках и листовках немцев.

3. Обязать начальников облуправлений НКВД и НКГБ и секретарей обкомов КП(б)У решительно улучшить работу по созданию и расширению сети нашей агентуры. Добиться в ближайшее время такого положения, чтобы в каждом населенном пункте была бы наша агентура.

Ширoko привлекать к агентурной работе местных жителей, проверенных и преданных советской власти, а также из числа бывших участников огуновских организаций. Внимание агентуры направить прежде всего на выявление организующих огуновских центров, местонахождение банд и их замыслы.

Систематически проводить работу по политическому воспитанию агентуры и обучению ее технике агентурной работы.

4. Обязать наркомов внутренних дел УССР и начальников облуправлений НКВД и НКГБ провести в сельских местностях западных областей УССР учет жителей в возрасте от 15 лет и выше. В связи с этим начальники облуправлений НКВД должны издать приказы, в которых указать цели и причины проведения учета населения.

При проведении учета населения точно установить, где находится тот или иной гражданин и гражданка, родственники тех лиц, которых не будет установлено точное местонахождение, предупредить под расписку, что если эти лица не явятся в органы советской власти, то они будут считаться участниками банд и к их родственникам будут применены репрессии, вплоть до ареста и выселения.

В приказах также указать, что граждане, знающие, где укрываются бандитские группы и отдельные бандиты, или знающие, что у кого-либо из граждан скрывался или скрывается бандит, обязаны сообщить об этом органам советской власти, в противном случае он будет считаться соучастником бандитов с категоричной отсылкой последствиями.

Этим же приказом установить в каждом селе такой порядок, который бы закрыл для бандитов каждое село и каждый дом.

Назначить в селах и поселках уполномоченных участков и десятихатских, которым вменить и обязанности следить за соблюдением установленного порядка и принимать необходимые меры наказания, а также сообщать органам советской власти, кто из населения куда отлучается, и предоставляет подлог бандитам, снабжает их продовольствием и оказывает другие услуги.

Установить, что население может предоставлять право полета только по разрешению сельсоветов.

Организовать в каждом селе и поселке самоохрану местным населением. Самоохрана с наступлением темноты должна задерживать всех лиц, прибывающих в населенный пункт, и препровождать их в сельсовет.

Составление списков самоохраны и чередование круглосуточных дежурств возложить на представителей сельсоветов.

Назначить на каждые два села участкового уполномоченного милиции, из которого возложить контроль за проведением в селах этого порядка.

Также организовать охрану предприятий, создав группы самоохраны из рабочих.

Тов. Рязному в трехдневный срок разработать, утвердить и распечатать начальникам облуправлений текст примерного приказа и формы списков.

Обкомы и райкомы КП(б)У выделять и поощрять органам НКВД работников для проведения учета населения.

5. Усилить бдительность партийных организаций, органов НКВД и НКГБ, Обкомов КП(б)У, начальников облуправлений НКВД и НКГБ должны добиться такого положения, чтобы все подготовительные и проводимые мероприятия и операции по борьбе с бандами держались в строжайшем секрете. Важными в разглашении тайны и болтунов беспощадно наказывать, вплоть до исключения из партии и передачи в суд.

Тщательно разрабатывать календарные планы операций, хорошо и продуманно их готовить и при проведении этих операций проявлять больше инициативы, изобретательности, гибко менять тактику и замыслы от обстановки.

Не пропускать ни одного случая бандпроникновения без ответных репрессий, усилить высылку семей бандитов и кулаков, оказывающих какую бы то ни было помощь бандитам.

Создать истребительные батальоны из местного населения в каждом райцентре, а где предостается возможным, и в крупных селах.

Добиться, чтобы ядро каждого батальона составила небольшая группа из партизан или других лиц, имеющих опыт борьбы с бандитами. Создать в каждом населенном пункте группы поддержки истребительным батальонам из местных жителей.

6. Обязать начальников внутренних войск НКВД Украинского округа генерала Марченко и начальников погранвойск генералов Бурмана и Демшина улучшить подготовку и проведение частей

Постанова політбюро ЦККП/б/У від 10 січня 1945 року
«Про посилення боротьби з українсько-німецькими
націоналістами в західних областях України».

Ф.Р.1833, Оп. 5, Спр. 29, арк. 1-2.

воинских мероприятий и воспитывать своих командиров частей так, чтобы каждое подразделение проявило бы активность и инициативу в борьбе с бандами. Строго наказывать тех командиров, которые отговариваются в сенокосных селах и придерживаются тактики пассивной обороны.

Лиц, отличившихся в борьбе с оуновцами, представлять к правительственным наградам сразу же после проведения операций и вежливо их поощрять.

7. Командующему войсками Львовского военного округа генералу Смирнову дать указание войскам округа о том, чтобы все части, дислоцирующиеся в населенных пунктах, оказывали всемерную помощь местным властям в борьбе с украинско-немецкими националистами.

8. ЦК КП(б)У считает совершенно неправильным утверждение отдельных руководителей партийных и комсомольских организаций, что комсомольские организации, якобы, следует создавать только в тех селах, где уже есть группы содействия истребительным батальонам.

Обязать обкомы КП(б)У и ЦК ЛКСМУ в ближайшее время добиться создания комсомольских организаций в каждом селе, на каждой предприятии и усилить политико-воспитательную работу среди молодежи.

9. Секретаря обкомов, горкомов и райкомов КП(б)У, начальникам управлений и райделов НКВД и НКГБ не пропускать ни одного случая нарушения советской законности без расследования и привлечения виновных к строжайшей ответственности.

10. Усилить партийно-массовую и политическую работу среди работников НКВД, НКГБ и в войсках НКВД.

Территориальные партийные организации должны считать своей партийной обязанностью проведение повсеместной политико-воспитательной работы среди личного состава НКВД и НКГБ.

Учитывая, что в органы НКВД и НКГБ пришло много молодых малолетних работников, организовать систематическую теоретическую учебу работников НКВД и НКГБ по повышению их деловой квалификации путем организации краткосрочных курсов, семинаров, организации специальных лекций и издания руководящей литературы.

Обязать наркомов НКВД и НКГБ гг. Рышова и Саленко, секретаря ЦК КП(б)У по пропаганде т. Литвина до 10 февраля издать специальную брошюру для чекистов о методах и ухищрениях, применяемых украинско-немецкими националистами.

11. Провести во всех областях совещания секретарей райкомов КП(б)У, председателей районкомкомов и начальников райделов НКВД и НКГБ, на которых заслушать доклады о ходе борьбы с украинско-немецкими националистами в районах.

Установить следующие сроки проведения совещаний: в Львовской области - 10 января, Волынской - 12 января, Ровенской - 14 января, Дрогобычской - 16 января, Станиславской - 18 января, Тернопольской - 20 января и Черновицкой - 22 января.

Ознакомить участников совещания с настоящим постановлением.

12. Обязать обкомы КП(б)У оказывать материальную помощь и особенно помощь в восстановлении жилья и имущества (лес, стройматериалы, приобретение скота) жителям, пострадавшим от банд украинско-немецких националистов за счет конфискованного у бандитов имущества. Помощь оказывать по решению облисполкома.

13. Обязать секретарей обкомов КП(б)У до 20 января с.г. разработать конкретные мероприятия по усилению борьбы с бандами украинско-немецких националистов и представить их ЦК КП(б)У.

ЦК КП(б)У подчеркивает, что борьба с украинско-немецкими националистами в настоящее время является главнейшей и первоочередной задачей большевиков западных областей Украины.

ЦК КП(б)У требует от всех руководителей партийных и советских организаций западных областей УССР, от всех коммунистов и комсомольцев самой решительной и беспощадной борьбы с бандами украинско-немецких националистов.

ЦК КП(б)У устанавливает, что секретари обкомов, горкомов и райкомов КП(б)У несут партийную и государственную ответственность за состояние дела борьбы с оуновским бандитизмом в своих областях и районах.

Секретарь ЦК КП(б)У Н. ХРУЩЕВ.

Постанова політбюро ЦККП/б/У від 10 січня 1945 року «Про посилення боротьби з українсько-німецькими націоналістами в західних областях України». Ф.Р.1833, Оп. 5, Спр. 29, арк. 1-2.

Копію

Сов. секретно.

144
45

С П Р А В К А . -

о проделанной работе РО НКВД-НКГБ Зборовского района за период

с 1 Января 1945 по 1/VI-45 года

В резюме выполнения постановления ЦК КП/У от 10/1-1945 года и 20/II-45 года.

По состоянию на 1/1-45 года в районе существовал Львовский провод «ОУН» со своими незаконными организациями «ОУН» и местными боевыми ядрами в всего числилось по оперативному учету незначительных организаций ОУН и банд (формирований) 250.

По разгрому ОУНовского подполья и банд (формирования оперативной группой РО НКВД-НКГБ с участием только в мае месяце с березня частями проделано ниже следующее:

Проведено оперативно-чистковых операций - 127, в результате проведенных операций проведено следующее:

А Р Е С Т О В А Н О и ЗАДЕРЖАНО:-

- а/ Участников банд «УПА» и местных боев - бандитов - 42 чел.
- б/ Участников «ОУН» - 53 чел.
- в/ Убито бандитов и участников «ОУН» 125 чел.
- г/ Задержано уклоняющихся и направлено в спец-лагеря 25 чел.
- д/ Снято семей участников «ОУН» и «УПА» - 103 сем.

В числе арестованных экстремные проводники «ОУН» и банд «УПА»:

1. Районный вожаковик 1-го Района - ХРЬСТНИЦ Евгений Дмитриевич кличка «БАЙДА».
2. Подрайонная по женской сети «ОУН» - КАШНИ Иванна Семеновна под кличкой «СЕРБИНА».
3. Подрайонный «ОУН» «ЧМ» Михаил Горюхов под кличкой «ЛУК».
4. Курьер Межобластного провода «ОУН» - КОЛЕСА Павел под кличкой «ВЛЮДА».
5. Курьер Округного провода «ОУН» - КОЛОДЗИНСКАЯ под кличкой «ЛЮБА».
6. Курьер Округного провода «ОУН» ТАБАЛА Анна под кличкой «РОЗА».
7. Зер. Сотники банды «УПА» под кличкой «ТРАК» - ПЕРВИЦКИЙ Иван Ильич.
8. Львовский разведчик - ТУРЧАН Дмитрий под кличкой «БУДНИН».
9. Боевик «ОУН» львовского провода «ОУН» - ГНЕДНИ Евгений под кличкой «...».
10. Боевик «ОУН» Львовского провода «ОУН» - ЗЕМЛЯНИ Евгений под кличкой «...».
11. Четовый банды «УПА»-Львовской под кличкой «...».
12. Районный Пропохерца «ОУН» БРЕНЦА под кличкой «...».
13. Четовый банды «УПА» - ПИЧАЙ Михаил под кличкой «СОЮД».

Довідка про пророблену роботу по боротьбі з оунівським підпіллям з січня по червень 1945 року по Зборівському району Ф.Р.1833, Оп. 1, Спр. 9, арк. 44-46..

14. Купевий "ОУН" з'являє с боевкою - НАУМОВИЧНИЙ Євгеній Петрович под кличкою "ЛЕВООБОЙ" 44
15. Стеничнина "ОУН" ВІТІУС Дмитрій Дмитрієвич под кличкою "КІШЕНЬ"
БАГІЯ Стівен под кличкою "ПРИТ", ГРЕМІЙ Григорій под кличкою
"ЯДЕР", СВІЗІНОКІЙ Іван под кличкою "ДІД", РИД Іванне под клич-
кою "РАЙ", МАТИЛАНОВАЯ Любовєра под кличкою "АСТРА", ШИ-
ВЕРОВИЙ Міхейл под кличкою "ДІД".
16. З'являєх надрайонного и районного провадк "ОУН" - 5 человек.

В число убитых Активисте проводники "ОУН" и "УПА":

2. Подрайонный "ОУН" - ТАСОВИЧНИЙ под кличкою "ЯДЕР".
3. Надрайонный войсковик - ХРИСТОС Николаей под кличкою "МАРА".
3. Районный референт по пропаганде - ТОМІЙ Іван под кличкою "ОБЕКТ 2-го району".
4. Районный референт по пропаганде - РЕДЬКА Міхейл под кличкою - "ЧЕЛОМІЙ" 2-го Района.
5. Роевий Надрайонной боевке - КУЛІШЕВИЧІЙ Ярослав под кличкою - "ЧЕЛОМІЯ".
6. Районный Господарчий 2-го району под кличкою "ГАН".
7. Купевий "ОУН" под кличкою "НАРВЕНІК" - РОДНАР Іван.
8. Купевий "ОУН" под кличкою "ЗЕМЛЯНИ".
9. Боевик "ОУН" Надрайонного провадк под кличкою "ЗІР".
10. Стеничнин "ОУН" ЛЕМІЦНИЙ Петр под кличкою "ІТАК".
11. Зереститель Повитового проводника "ОУН" "СЕМІРІЮ" Іван под клич-
кою "ЛЕВ".
12. Зереститель Повитового проводника "ОУН" под кличкою "ЛІСІЯ".
13. Районный Господарчий "ОУН" под кличкою "ГАЛДА".
14. Районный Войсковик "ОУН" под кличкою "МАКОШІ".
15. Районный Господарчий "ОУН" под кличкою "ОШІ".
16. Районный Господарчий "ОУН" под кличкою "ОШІ".
17. Подрайонный проводник "ОУН" под кличкою "БОГРЕБ".
18. Стеничнин проводник "ОУН" под кличкою "САКІРІА".
19. Стеничнин проводник "ОУН" под кличкою "ОШІ".
20. Стеничнин проводник "ОУН" ПЕТРІЦІЙ.
21. Подрайонный Господарчий референт - ТУРІКІ Міхейл под кличкою
"КРИ".
22. Стеничнин проводник "ОУН" ЕСІДІВА Іван.

"ЗБІТО О Р У Д И И."

1. Книжк 76/ Мл. - 1.
2. Книжк 46/ Мл. - 1.
3. Тушетов - 37.
4. Азгометов - 66.
5. Шитовскі - 121.
6. Титовгов - 33.
7. Гранет - # 983.
8. Тетров везник - 6100.
9. Редюпов - 4.
10. Редюстенцій - 4.
11. Редюпід - 4.
12. Біноколев - 6.
13. Зармичетого зерестов - Д. М.
14. Чотир революційной літератури 10000 листов.
15. Зові безрумено скропов - 36.
16. Зовітот скандов в провадк скандов - 4.
17. Зовітот скандов в провадк скандов - 4.
18. Складов с об'єднанні скандов 100 комплектов.
19. Две скандов с Оружен. - 2.

Довідка про пророблену роботу по боротьбі з
оунівським підпіллям з січня по червень 1945 року
по Зборівському району
Ф.Р.1833, Оп. 1, Спр. 9, арк. 44-46..

Козуць

408

За указанный период времени явилось с повинной - 131 чел.
из них бандитов с оружием - 23 человек, Бендиков без оружия -
12 человек. Из числа явившихся с повинной наиболее дряхлыми
являются:

1. КОЛЫБА Николай Степанович - Стеницкий «ОУН» под псевдонимом -
«НИКОЛА»
2. СОРОКА Антон Районный проводник «ОУН» под псевдонимом «ГРАЗД»
3. БАРАТАНСКИЙ Владимир Степанович «ОУН» под псевдонимом «ЗИГ»
4. КИВЧИК Михаил Зен. Козового под псевдонимом «НИК» и «ДЗВИН».
5. ЗАРВАНСКИЙ Федор боевик «СБ» Козового провода «ОУН» под псеу-
донимом «ПІВЕНЬ».
6. Стеницкий проводник «ОУН» - РАЙДА Семен под кличкой «КИМ»

За указанный период проведена проверка агентур по линии
ГО НКД 10 человек, в всего шестеро 40 человек.
По линии ГО НКД _____ в всего _____ человек..

Что касается по составу на 1/VI-45 года - на основании
агентурных данных, а так-же на показания арестованных проводников
«ОУН» и активных участников банды «УПА» на территории Зборовского
района находятся проводники Оуновского подполья и проводят свою
Контрреволюционную националистическую работу ниже следующие:

1. Надрайонный проводник «ОУН» «МУР» он-же «НИКОЛА».
2. Надрайонный проводник «ОУН» «МУР» он-же «МУР», он-же «МІК».
3. Надрайонный проводник «СБ» - «БЕРКУТ» с ним три боевика.
4. Надрайонный редактор по пропаганде «ЧЕРНИК»
5. Зен. Надрайонного проводника «СБ» «ТО ДР» и с ним 6 боевиков.
6. Районный проводник «ОУН» «ЕД».
7. Районный проводник «ОУН» «СКОБ» и с ним 3 боевика.
8. Купцов проводник «ОУН» «ЗІГ» с ним 6 боевиков.
9. Купцов проводник «ОУН» «ДЕРКАЧ» с ним 6 боевиков.
10. Купцов проводник «ОУН» «МАЛЮЖИ» с ним 3 боевиков.
11. Купцов проводник «ОУН» «ЯКОБОВИЧ» с ним 3 боевиков.

О всего 32 человека.

П Р И М Е Ч А Н И Я . -

«БЕРКУТ», «НИКОЛА» «ЧЕРНИК», «ТО ДР», «МУР», оперируют
по всему Надрайонному, что занимает почти весь Залозецкий, Зборовс-
кий районы, и частично Козовской и Топорнянский районы.

Купцов «ДЕРКАЧ» занимает по основному селе Залозецкого р-на,
а «МАЛЮЖИ» селе Козовского района.

НАШИ ДАЛЬШИЕ МЕРЫ ПРИЯТИ ПО ОКОНЧАТЕЛЬНОМУ РАЗГРОМУ
ОУН'овского подполья и остатков банд боевков.

1. Включается агентурная разведка в ОУН'овское подполье.
2. Усилится агентурная разведка, по акциям ОУН'овского под-
полья, участвует оперативные чекистские операции, ночные засады,
обходы, прочески, как Спец группами ГО НКД и спец груп-
пек.
3. Дезерганизуется связи провода «ОУН».

НАЧАЛЬНИК ЗБОРОВСКОГО ГО НКД
КАПИТАН ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
/ Д. В. Р. Б. Н. Ч. О. /

НАЧАЛЬНИК ЗБОРОВСКОГО НКД
КАПИТАН ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
/ З. О. Р. О. Н. Я. /

Довідка про пророблену роботу по боротьбі з
оунівським підпіллям з січня по червень 1945 року
по Зборівському району
Ф.Р.1833, Оп. 1, Спр. 9, арк. 44-46..

1 79

СОБЕРШЕННО СЕКРЕТНО.

С П Р А В К А

О КОЛИЧЕСТВЕ АРЕСТОВАННЫХ И УБИТЫХ ОУНОВЦЕВ С 1/1
ПО 25/1-1947 Г. ПО ТЕРНОПОЛЬСКОМУ ОБЛ.

Всего арестовано - 24 человека:

- 1. Районная проводница ОУн - 1
- 2. Куцелая УЧА - 1
- 3. Рядовых членов ОУн - 12
- 4. Участников УПА - 5
- 5. Немецких пособников - 5

За это же время при проведении частотно-воинско-
вых операций убито - 32 бандита:

- 1. Товсте - 1
- 2. Монаотрийск - 2
- 3. Чортков - 4
- 4. Пробужна - 1
- 5. Почаев - 2
- 6. Вишневец - 5
- 7. Кременец - 2
- 8. Лановци - 2
- 9. Золотой-Поток - 3
- 10. З б о р о в - 1
- 11. Б у ч а ч - 2
- 12. Березани - 7

НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА 22Н УМГВ ПО ТЕРНОП. ОБЛ.
ПОДПОЛИКОВНИК *[Signature]*
(ХОРСУН)

27 января 1947 г.
Гор. Тернополь.

ув. ном. 6 - в дело

И.М./

Довідка про кількість заарештованих та вбитих оунівців в січні 1947 року по Тернопільській області
П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 1.

1947 64
СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

Л И Ч Н О

СЕКРЕТАРЮ ОБКОМА КП/С/У -

тов. КОМПАНЕЦ.

гор. ТЕРНОПОЛЬ.

С П Р А В К А

О ВЫСЕЛЕНИИ СЕМЕЙ УКРАИНСКО-НЕМЕЦКИХ НАЦИОНАЛИСТОВ
/УБИТЫХ, АРЕСТОВАННЫХ И НАХОДЯЩИХСЯ НА НЕЛЕГАЛЬНОМ
ПОЛОЖЕНИИ/ ПО ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ.

1. Было намечено к выселению 4800 семей
2. Фактически выселено 5053 "
18174 душ

В том числе:

а/ Мужчин 3211
б/ Женщин 6581
в/ Детей до 15-летнего возраста 3382

3. В числе выселенных:

Семей осужденных 2491
- " у б и т ы х 1688
- " нелегалов 879

В том числе:

а/ Семей кулаков 309
б/ Средняков 3958
в/ Бедняков 778
г/ Семей колхозников нет
д/ - " рабочих нет
е/ - " служащих 10
ж/ - " без определенных занятий .. нет

ам. Москва. л. 154

Довідка про виселення сімей членів ОУН
(вбитих, заарештованих і таких, що нелегально
перебувають в Тернопільській області). 1947 р.

П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 64, 65.

4. В момент операции скрылось семей - 97, душ - 421.

Из них:	а/ Мужчин	95
	б/ Женщин	198
	в/ Детей	128

5. Оказалось больными душ - 14, из них:

	а/ Мужчин	2
	б/ Женщин	5
	в/ Детей	7

6. В момент операции:

	а/ Убито	2
	б/ Арестовано	4
	в/ Захвачено оружия:	

Винтовок	2
Автоматов	2
Пистолетов	2
Револьверов	1

7. Явилось с повинной: всего - 5, из них - в селе - 5, на пунктах погрузки - нет.

8. Наши потери в момент операции:

а/ Убитых	нет
б/ Раненых	нет
в/ Потери в единицах оружия -	нет

9. Количество боеприпасов - 2, из них:

а/ В момент операции -	2
б/ В пути -	нет
в/ На пунктах погрузки -	нет

10. В результате боеприпасов:

а/ Убито бандитов	1
б/ Арестовано бандитов	2

11. Банд проявлений в момент операции не было.

НАЧАЛЬНИК УПРАВЛЕНИЯ МГБ ПО ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ -
ПОЛКОВНИК - / КОЛОМИЦА /

" октября 1947 г.
№
г. ТЕРНОПОЛЬ

Довідка про пророблену роботу по боротьбі з оунівським підпіллям з січня по червень 1945 року по Зборівському району Ф.Р.1833, Оп. 1, Спр. 9, арк. 44-46..

С П Р А В К А
=====

О РЕЗУЛЬТАТАХ ВОРЬБЫ С ОУНОВСКИМ ПОДПОЛЬЕМ И ЕГО
ВООРУЖЕННЫМИ БАНДАМИ В ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ

За время с 20/УИ по 1/Х1-1947 года.

Результаты работы Управления МГБ и Горрайотделов
МГБ по борьбе с остатками оуновско-бандитского подполья за
вышеуказанный период, характеризуются следующими данными:-

Убито.....	-	111
Арестовано.....	-	439
Явилось с повинной..	-	16
<u>И Т О Г О:</u>		- 566

ВНЕСЕНО:

а) Семей участников ОУН, УПА: 5053
б) членов семей..... 13174.

ЛИКВИДИРОВАНО:

а) бандбоек и групп.....	10	
б) оуновских организаций....	23	
<u>И Т О Г О:</u>		- 33

УБИТО И АРЕСТОВАНО БАНДГЛАВАРЕЙ:

а) Из Оружия проводов.....	1	
б) Из Надрайонных проводов ..	4	
в) Из Районных проводов.....	5	
г) Из Подрайонных и Бушевних-	18	
д) бандглаварей.....	7	
<u>И Т О Г О:</u>		- 35.

Довідка про боротьбу з оунівським підпіллям і його озброєними загонами в Тернопільській області з 20 серпня 1947 року по 01 листопада 1947 року.

П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 66-71.

В ТОМ ЧИСЛЕ:

1. "Г А И" - бывший деловой Референта СВ Чортков-ского Окружного провода ОУН "ММШ".
2. "МОРОЗЕНКО" - ВЕЛОГАН Михаил Иосифович, курьер связи Тернопольского Надрайонного провода ОУН в Окружном проводу ОУН;
3. "ВНСТРИЙ" - АФИНОВИЧ Антон, курьер связи Тернополь-ского Надрайонного провода ОУН в Ок-ружному;
4. "В О Р У Н" - КОГУТ Михаил Павлович, референт пропа-ганды Бережанского Надрайонного про-вода ОУН;
5. "В О Г У Н" - ШТОЙКО Николай Петрович, Районный про-водник ОУН Смала-Подольского района.
6. "М У Н" - НОВОСТИК Степан, Районный проводник ОУН Монастириського района;
7. "Н Л Е И" - ВУГЕРА Петр Иванович, референт СВ Смала-Подольского Районного провода ОУН.
8. "Т Л Х И" - СОКОЛЕНКО Иван Федорович, референт СВ Бучачского Районного провода ОУН;
9. "Н А З А Р" - Референт пропаганды Вепино-Глубочев-ского Районного провода ОУН;
10. "ВУРЛАЧЕНКО" - Хозяйственный референт бандгруппы "ГБ-РАСЛМА" Шумского района;
11. "З В У И" - БОШКО Федор Константинович, Куцевой про-водник ОУН Нозовского района;
12. "М А Р К О" - НОВАДЬ Василий Федорович, Куцевой про-водник ОУН Будаковского района;
13. "Д О Н" - Куцевой проводник ОУН Белобожницкого района.
14. "ПОЛКАРН" - Куцевой проводник ОУН Шумского района;
15. "ЛАСТАВКА" - ШАСТКИВ Михаил Иванович, Хозяйственный референт Копичинского Районного про-вода ОУН;

Довідка про боротьбу з оунівським підпіллям і його озброєними загонами в Тернопільській області з 20 серпня 1947 року по 01 листопада 1947 року.

П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 66-71.

- 16. "В и Р" - ВОЛОЖ Михаил Ильич-Кучевоі комендант СВ Березанского района;
- 17. "Л Е В К О" - МОСНИ Иван Дмитриевич-Кучевоі комендант СВ Борзевского района;
- 18. "КРУН" - РОМАНШИН Ярослав Тимофеевич-Пропагандист кула ОУН Снага-Подольского района;
- 19. "В У Н" - ПАСЕЧИК Федосей-Кучевоі комендант СВ Березанского района;
- 20. "ВАДМ" - ВЕСПАЛЬЧУК Иван Андреевич, Кучевоі комендант СВ Новосельского района.

ИСТРЕБИТЕЛЬНЫЕ БАТАЛЬОНЫ;

Всего в области имеется -37 истребительных батальонов, об"единяющих -232 истребительные группы, с количеством в них бойцов и командиров - 4.039 человек.

За этот период сформировано -13 истребительных групп, с количеством бойцов и командиров -210 человек.

Принято для доукомплектования существующих истребительных групп - 315 человек.

За это же время истребительными батальонами;

а) Убито бандитов..... - 13, из них;
совместно с войсками МГВ..... - 6

б) задержано бандитов - 3
"- о/особняков - 50
уголов.элемента - 74.

Взято трофей - 30 стволов оружия.

Истребительными батальонами охраняется -118 торговых и промышленных об"ектов.

Довідка про боротьбу з оунівським підпіллям і його озброєними загонами в Тернопільській області з 20 серпня 1947 року по 01 листопада 1947 року.

П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 66-71.

Проведена значительная работа по организационному укреплению истребительных батальонов, в результате чего, боеспособность последних повысилась.

БАНДПРОЯВЛЕНИЯ:

Наименование бандпроявлений ; август; сентябрь; октябрь; ^{до конца} ВСЕГО

а) Нападения на совпартяков	5	2	2	9
б) -" сельских актив	3	9	1	13
в) -" сотрудников МГВ, МВД	-	3	2	5
г) -" истребительн. групп	-	2	-	2
д) -" местных жителей	2	8	3	13
е) Диверсионных актов.....	-	1	-	1
<u>ИТОГО:</u>	10	24	8	42

Раскрыто бандпроявлений - 2 12 3 17

Проведено операций - 515, из них:
с результатами - 390.

ВЗЯТИ ГРОФЕЙ:

отанковых пулеметов.....	-	1
ручных пулеметов.....	-	9
автоматов.....	-	51
винтовок.....	-	86
пистолетов.....	-	59
гранат.....	-	329
патронов.....	-	9239
пистурих машин.....	-	4

Довідка про боротьбу з оунівським підпіллям і його озброєними загонами в Тернопільській області з 20 серпня 1947 року по 01 листопада 1947 року.
П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 66-71.

Основная масса населения перестает верить в оуновскую пропаганду, бандитов не поддерживает, в дома их не пускает и помощи им не оказывает.

Украино-немецкие националисты, за последнее время теряют почву под собой.

Руководитель Кузнецовского провода ОУН Шумского района "ПОЛНАРП" он же "П-4" (ликвидирован нами при проведении операции), касаясь этого вопроса, в своем отчете от 9-го сентября 1947 года, пишет:-

"...Что касается практической помощи со стороны населения, то последнее, запуганное большевиками, отказывается помогать нам. Одним словом народ сейчас проникнут таким духом, что пусть повстанцы что хотят то и делают, лишь бы не трогали его, т.е. чтобы не находились у него и не требовали от него никакой помощи. Если у него находится, так он боится, а если дать чего либо нам, так он жалеет.

Вера в наше дело очень слабая. Многие говорят, что наше дело стоит на низком уровне потому, что большевики сильны и нам с ними не равняться, во-вторых Америка может разбить большевиков, но тогда нам придется бороться с Америкой, а она также сильна, поэтому народ в наше дело не верит..."

Арестованный Управлением МГБ оуновский бандит ОУ ГАПЧУИ, оперировавший на территории Подволочышского и Скальковского районов, на следствии показал, что население не хочет помогать бандитам и укрывать их в своих домах. Вследствие этого бандитам приходится проникать в дома местных жителей путем взлома окон, дверей и силой забирать у них продукты питания.

Кузнецовский проводник ОУН Велико-Глубочинского района в своем докладе Районному пропагандисту "НАЗАР" пишет:-

Довідка про боротьбу з оунівським підпіллям і його озброєними загонами в Тернопільській області з 20 серпня 1947 року по 01 листопада 1947 року. П.1, Оп. 1, Спр. 867, арк. 66-71.

Вом. гн. ССРСР
Філіппов
1974

Без публікації

Кл-250
г.з. 1-808

У К А З

Президії Верховної Ради Української РСР

ПРО ЗАБОРОНУ КОЛИШНІМ КЕРІВНИКАМ І АКТИВНИМ УЧАСНИКАМ
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ПІДПІЛЛЯ, ЯКІ БУЛИ
ЗАСУДЖЕНІ І ВІДБУЛИ ПОКАРАННЯ, ПОВЕРТАТИСЯ В ЗАХІДНІ
ОБЛАСТІ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Кесня
Григорук
Кішки
Кісички
Ліва
Ліва

Президія Верховної Ради Української РСР постановляє:

Заборонити колишнім керівникам і активним учасникам українського націоналістичного підпілля, які були засуджені за зраду Батьківщини, терористичні і диверсійні акти, а також особам, які були засуджені за бандитизм і відбули покарання, повернення у Львівську, Тернопільську, Дрогобицьку, Станіславську, Волинську, Рівненську, Чернівецьку і Закарпатську області Української РСР.

Встановити, що зазначені особи, які надалі самовільно повертатимуться в ці області, підлягають за широком суди ув'язанню на строк до 5 років.

ПРЕЗИДІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Д.КОРОТЧЕНКО

ПРЕЗИДІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

А.ЗЛЕНКО

А. Зленко

9 листопада 1956 року

Указ президії ВРУРСР про заборону керівникам і активним учасникам ОУН-УПА, які були засудженні і відбули покарання повертатись в Західні області УРСР. Ф.Р.1833, Оп. 5, Спр. 349, арк. 1.

Совершенно секретно. 15

ОБЛАСТНОЙ РАЙОННЫЙ МБС
СКОЛАТОВСКИЙ РАЙОН

НАЧАЛЬНИКУ УМВД ПО ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ
ПОМОЩНИКУ:-
тов. МАТВЕЕВУ.

№ 770
СЕКРЕТАРЬ ТЕРНОПОЛЬСКОГО ОБЛАСТНОГО МБС
тов. ДРУЖИНИНУ.

Д О К Л А Д.

О ходе выполнения плана мероприятий в соответствии постановления ЦК КП/б/У от 1.6.48 г. по состоянию на 10.7.48 г.

За отчетный период в районе банд.проявлений и других явлов уголовной преступности не зарегистрировано.

25 июня с/г опер.работником РО МБС с группой солдат МБС на хуторе КОРОЛІВКА Колониевского сельсовета Склятовского района была ликвидирована банд.боекка "С Б" количеством - 4-х человек.

ЗАХАРЧУК ВЛАДИМИР АЛЕКСАНДРОВИЧ
ЗАХАРЧУК НИКОЛАЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ
КОЗАР ВЛАДИМИР ДМИТРИЕВИЧ и четвертый по фамилии не установлен, но является руководителем боевки недалеко отсюда.

29 июня с/г в 12 селах района были разбросаны К/Р листовки, которые своевременно были собраны.

Для обеспечения порядка в населенном пункте Стари Скляты и охраны имущества колхоза им. "1-го Мая" создана группа самообороны количеством 13 человек вооружена 9 стволами.

Идеальный количественный комплект личного состава 5 человек полностью не закрыт, один из них командир отделения приступил к работе, на уч. уполномоченного тов. ОЛЕЖИЧА материал накопился в ОК, остается некомплект 3 уч.уполномоченных, меры приняты по укомплектованию, окончано перспектив пока нет.

В порядке политико-воспитательной и массово-разъяснительной работы среди личного состава РО МБС и населения района проведено:

Проведено 2 партийных собрания, на которых обсуждены материалы постановления ЦК КП/б/У, решение XIX Пленума ЦК КП/б/У, решение Пленума Областного МБС и задачи партийной организации по обеспечению и выполнению мероприятий предусмотренных планом работы.

Заслушан отчетный доклад члена ВП/б/ тов. ИВАНЮША о состоянии противобандерной боевой готовности по колхозам, совхозам и селам района ДД.

Проведено комсомольское собрание, на котором популяризированы постановления ЦК КП/б/У от 1.6.1948 года, решение XIX Пленума ЦК КП/б/У, авангардная роль комсомола в служебно-оперативной деятельности по обеспечению и выполнению означенных задач.

Звіт Скалатського районного відділу МВС про ліквідацію боївки «СБ» на хуторі Королівка Підволоського району. П.26, Оп. 1, Спр. 127, арк. 15.

Петро Хамчук – “Бистрий”, “Гайдамак” (1918 р. – 12 січня 1948 р.), уродженець с. Великі Чорнокінці Чортківського району. Організатор і командир відділу УПА “Сірі Вовки”, на чолі якого провів 25 червня 1944 р. біля с. Затурин Підгаєцького району великий оборонний бій проти німецьких військ. Командир куреня і Чортківсько-Бережанського тактичного відтинку “Південь”.

Сотник УПА, відзначений Срібним Хрестом бойової заслуги I класу та Бронзовим Хрестом бойової заслуги

Василь Шепета – “Чорний” (30 жовтня 1920 р. – 12 липня 1946 р.), уродженець с. Лісники Бережанського району. Командир відділу УПА “Бурлаки”, куреня і Тернопільського тактичного відтинку “Північ”.

Сотник УПА, відзначений Бронзовим Хрестом бойової заслуги

Ілярій Сказінський – “Крига”, “СВУ” (1921 р. – 28 жовтня 1951 р.), уродженець с. Мшана Зборівського району. Керівник політвиховного відділу воєнної округи УПА “Лисоня”, Співробітник крайового осередку пропаганди ОУН Подільського краю. У підпіллі працював над упорядкуванням та написанням історичних хронік про дії відділів УПА на Тернопільщині.

Богдан Федик – “Крук” (12 лютого 1919 р. – 7 травня 1945 р.), уродженець с. Мечищів Бережанського району. Керівник відділу розвідки окружної військової референтури ОУН Бережанщини, командир сотні УПА “Холодноярці”, куреня та Бережанського відтинку “Стрипа”. Поручник УПА, відзначений Срібним Хрестом бойової заслуги II класу.

Омелян Польовий – “Остап”, “Якір” (3 січня 1913 р. – 12 червня 1999 р.), уродженець с. Ярчівці Зборівського району. Військовий референт Тернопільського обласного проводу ОУН, один із організаторів повстанської армії на Тернопільщині, командир воєнної округи УПА “Лисоня”, член крайового військового штабу УПА-Захід. Поручник УПА, відзначений Бронзовим Хрестом бойової заслуги.

Михайло Соболяк – “Вуйко”, “Кийданець” (25 вересня 1898 р. – 2 лютого 1949 р.), уродженець с. Киданці Збаразького району. Ветеран Галицької Армії, вчитель, працював у штабі тактичного відтинку УПА “Лемко,” де займався канцелярською роботою та укладанням схем боїв і рейдів відділів УПА територією Закерзоння. Виконував обов’язки районного референта пропаганди Закарпатського р-ну ОУН на Закарпатті.
Поручник УПА

